

DOGAĐAJI OPSTEG KARAKTERA

2. avgust — Vlada V. Britanije obavestila izbeglička vladu Kraljevine Jugoslavije, da ne vidi potrebu za daljim radom vojne misije NOV i POJ u Londonu, s obzirom na to da je vlada Ivana Subašića preuzela odgovornost za materijalno snabdevanje NOVJ.
- Vlada Republike Turske prekinula diplomatske odnose s Nemačkom.
3. avgust — Na Univerzitetu u Alžiru napredni francuski javni radnici i profesori formirali udruženje Francuska — Jugoslavija«. Ono je nastojalo da francuske građane okupi u »jedinствeno aktivno prijateljstvo« prema novoj Jugoslaviji. Sa svoje osnivačke skupštine poslalo je pozdravni telegram predsedniku NKOJ-a Josipu Brozu Titu.
- Nemački 5. brdski SS armijski korpus (pel nemačkih divizija), ustaško-domobrnsko, bugarske i četničke snage otpočele durmitorsku operaciju protiv jedinica 2. 3. i 12. udarnog korpusa NOVJ. Cilj im je bio da uništi ove jedinice i sprečl prodor snaga NOVJ u Srbiju. Pošto u borbama do kraja avgusta nije uspeo da ostvari planirani cilj, neprijatelj se povukao u Srbiju
- Avgust p. — Vlada SAD, na predlog generala Viijema Donovana, šefa vojne obaveštajne službe, odobrila da se u štab Draže Mihailovića uputi američka vojna misija.
- Udruženje jugoslovenskih pomoraca u Londonu uputilo memorandum Izbegllčkoj vladi Kraljevine Jugoslavije, zahtevajući da se, pored ostalog, preduzmu energične more za dotur hrane narodu na oslobođenoj teritoriji Jugoslavije.
6. avgust U Kazerti (u Italiji) vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito sastao se s komandantom Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje generalom Henrijem Vilsonom Na sastanku su rešena mnoga važna pitanja: materijalno snabdevanje NOVJ, sadejstvo savezničkog vazduhoplovstva s jedinicama NOVJ, formiranje vazduhoplovstva NOVJ uz pomoć saveznika, bolnička nega ranjenika NOVJ, formiranje materijalno-tehničke baze u Italiji, itd. Takođe je postignut sporazum o povratku jugoslovenske mornarice, koja je dotada plovila u sastavu savezničko sredozemne flote.
7. avgust Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito obišao front savezničkih armija u Italiji. Kod Bolenskog jezera on se sastao s komandantom savezničkih kopnenih snaga u Iteliji generalom Haroldom Aleksanderom. Tom prilikom je došlo do ovog sporazuma: da u NOVJ stupe oni Hrvati i Slovenci iz Istre i Slovenačkog primorja koji su prisilno bili mobilisani u italijansku vojsku; da se Istra i Slovenačko Primorje, shodno odlukama II zasedanja AVNOJ-a imaju smatrati operacijskim područjem NOVJ.
- Snage američke 3. armije završile oslobođenje poluostrva Bretanje tu Francuskoj).
- S. avgust Izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije, sa Ivanom Subašićem na ćelu, na svojoj drugoj plenarnoj sednici, donela deklaraciju kojom se obavezuje da će potpuno izvršiti sporazum zaključen u junu 1944. na ostrvu Visu. Ona priznaje privremenu upravu koju je postavilo Antifašističko veće i Nacionalni komitet«, obećava da će raditi na okupljanju svih demokratskih snaga pod rukovodstvom maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita, osuđuje javno i prikriveno saruđivanje sa okupatorom kao najveći zločin i izdajstvo narodnih interesa i obavezuje se da će raditi na pripajanju Jugoslaviji svih krajeva oduzetih Rapalskim ugovorom. Deklaracija je zvanično objavljena posle završenih razgovora između Nacionalnog komiteta i izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije koji su održani na o. Visu 16. avgusta 1944.
- VS NOV i POJ naredio da se makedonske i južnomoravske jedinice do maksimuma angažuju u napadu na komunikacije i okupatorske Garnizone.
- VS NOV i POJ naredio da se Mehaničarska radionica u Komiži (na o. Visu), koja je pripadala 4. pomorsko-obalskom sektoru Mornarice NOVJ stavi pod upravu artiljerijskog odeljenja VŠ.

10. avgust — U Kazerti (u Italiji), u razgovorima s vrhovnim komandantom NOV i POJ Josipom Brozom Titom, komandant Vrhovne komande savezničkih snaga za Sredozemlje general Henri Vilson postavio pitanje desanta na Istru, opravdavajući to potrebama da se što pre ovlada Trstom i kompromituje nemačka odbrana u Italiji. Maršal Tito je zahtevao da, prilikom eventualne operacije u Istri, savezničke vojne jedinice sarađuju sa NOVJ i poštuju jugoslovenske organe vlasti.
12. avgust — U Napulju (u Italiji) otpočeo dvodnevni sastanak vrhovnog komandanta NOV i POJ i predsednika NKOJ-a Josipa Broza Tita sa predsednikom vlade V. Britanije Vinstonom Cerčilom. Britanski premijer je predlagao da se Maršal Tito sastane s kraljem Petrom II Karadorđevićem, ali je to Tito odlučno odbio. Cerčil je priznao pravo Jugoslavije na Istru, ali ne i na Trst, a grad Pulu, sa aerodromom, tražio je kao bazu za snabdevanje savezničkih trupa koje su nastupale prema Austriji. Potvrđen je sporazum sa savezničkim vojnim komandantima o pomoći NOVJ. Razgovaralo se o posleratnom uređenju Evrope i o sporazumu Tito — Subašić. U pogledu budućeg društvenog uređenja Jugoslavije Cerčil je isticao koncepciju o seljačkoj bazi buduće jugoslovenske države, o umerenoj agrarnoj reformi, o ustavotvornoj skupštini koja će odrediti oblik vladavine.
13. avgust — VŠ NOV i POJ naredio Štabu 12. udarnog korpusa NOVJ da svoje jedinice prebaci preko r. Drine između Foče i s. Bastaha i obavestio ga da je 1. proleterskoj udarnoj diviziji naređeno da ih prihvati.
14. avgust — Delegacija NKOJ-a i VS NOV i POJ s Josipom Brozom Titom na čelu, napustila Kazertu (u Italiji). Sutradan je stigla na o. Vis.
15. avgust — Otpočeo pomorski desant američko-francuskih snaga na obalu Provanse (u južnoj Francuskoj). Posle iskrcavanja obrazovan je zapadni alpijski front.
- Odlukom NKOJ-a formiran Korpus narodne odbrane Jugoslavije (KNOJ). Određeni su njegovi zadaci, struktura i organizacija.
- VS NOV i POJ naredio Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ da: 1. proletersku udarnu diviziju NOVJ i 8. crnogorsku NOU brigadu hitno prebaci preko r. Lima, ka 37. udarnoj diviziji NOVJ, s tim da one manevrišu na prostoriji pl. Zlatar — pl. Golija: da snage 2. udarnog korpusa NOVJ manevrišu na prostoriji pl. Sinjajevina — pl. Durmitor — pl. Golija; da se 12. udarni korpus NOVJ, koji pristizhe na Pivu, ne uvlači u nove borbe, zbog velikih gubitaka, ali da se s njim uspostavi radio-veza i kurirska veza, da se ranjenici 2. udarnog korpusu, 1. proleterske udarne divizije i 12. udarnog korpusa NOVJ. sa aerodroma kod s. Negobuđe (blizu Zabljaka) avionima evakušu u bolnice NOVJ u Italiji.
- Avgust p. p. — Predsednik četničkog Centralnog nacionalnog komiteta Kraljevine Jugoslavije Zlvko Topalović prebacio se u Italiju da bi organizovao kampanju protiv NOP-a i sporazuma Tito — Subašić.
16. avgust — Na o. Visu nastavljeni razgovori između predstavnika Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije i izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije. Izbeglička vlada se obavezala: za NOVJ omogućiti prijem materijalne pomoći od saveznika; povesti pregovore o zajmu i najmu u korist stanovništva Jugoslavije; potpuno likvidirati svoje oružane snage u inostranstvu i javno se odreći Draže Mihailovića i njegovih četnika; u međunarodne organizacije (kao što su Unra, Crveni krst, sindikati i druge) postepeno uvoditi predstavnike NOP-a. Ona je pristala da ratna mornarica bivše Jugoslavije, koja se nalazila na o. Malti, pod administrativnom upravom komande savezničke flote u Sredozemlju, pređe u sastav NOVJ.
- VŠ NOV i POJ naredio Štabu 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« da se ne povlači pred neprijateljskim snagama koje se kreću ka primorskom pojasu, već da ih brzim pokretom izmanevriše i zabaci im se za leđa, imajući u vidu osnovni zadatak svoje divizije: prodor u Srbiju.
- VS NOV i POJ obavestio Stab 12. udarnog korpusa NOVJ da je neprijatelj dešifrovao njegove depeše i zna njegove namcre. Stoga mu je naredio da hitno uputi kurira u Štab 2. udarnog korpusa NOVJ radi prijema nove šifre i da do tada ne šalje nikakva poverljiva naređenja i izveštaje.
17. avgust — Predsednik NKOJ-a Josip Broz Tito, u svojoj izjavi, istakao da je NOP opštenarodna politička osnova oružanog ustanka; rad ranijih izbegličkih vlada Kraljevine Jugoslavije osudio zbog neprijateljskog odnosa prema NOB-u; ostavku vlade Božidara Purića ocenio kao preduslov za postizanje sporazuma između NKOJ-a i predsednika izbegličke vlade Ivana Subašića; sve Jugoslovane koji se nalaze u neprijateljskim formacijama pozvao da stupe u NOVJ.

- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito naredio da od 1. do 7. septembra sve jedinice NOVJ ruše železničke i putne komunikacije na čelom jugoslovenskom ratištu, kako bi se ometalo manevrisanje okupatorskih trupa. To je trebalo izvesti po utvrđenom planu i u sadejstvu sa savezničkim vazduhoplovstvom.
 - VS NOV i POJ obavestio Štab 2. udarnog korpusa NOVJ: da je 12. udarni korpus NOVJ stigao na r. Pivu i da ga neprijateljske snage stalno gone; da su njegove jedinice pokušale prelaz preko r. Pive ali su odbijene; da se sadejstvo 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«, koja se nalazi na pl. Zelengori, ne može ostvariti, jer ne postoji međusobna veza. Stoga je Stabu 2. udarnog korpusa naredio da preduzme sve mere kako bi se 12. udarnom korpusu NOVJ pomoglo i kako bi se oko 600 ranjenika iz jedinica ovog korpusa evakuisalo u bolnice NOVJ u Italiji.
18. avgust
- U Rimu, na inicijativu predsednika četničkog Centralnog nacionalnog komiteta Kraljevine Jugoslavije Zivka Topalovića, od emigrantskih reakcionarnih elemenata formirana Srpska liga. Ona je radila za račun Draže Mihailovića.
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito pohvalio borce. l>odoficire, oficire i političke rukovodioce 6. slovenačke brigade »Slavko Šlander«, 11. slovenačke brigade »Miloš Zidanšek« i 14. divizije NOVJ, za uspešno izvršene operacije u Štajerskoj i uništavanje jakih neprijateljskih uporišta u Savinjskoj dolini.
 - VŠ NOV i POJ naredio GS NOV i PO za Hrvatsku da u bazu NOVJ u Bariju (u Italiji) uputi 60 boraca za padobranske jedinice.
 - VS NOV i POJ uputio direktivu Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ: njegove jedinice ne smeju napustiti Crnu Goru i Sandžak; napade neprijateljskih snaga treba izmanevrisati brzim pokretima i zabacivanjem za leđa.
 - VS NOV i POJ naredio Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ: prihvatiti ranjenike 12. udarnog korpusa NOVJ; čim se ukaže prilika, 12. udarni korpus NOVJ uputiti za 1. proleterskom udarnom divizijom NOVJ u Srbiju; svakodnevno dostavljati podatke o mestu za prijem pomoći vazдушnim putem.
 - Sa aerodroma Kana (kod Termolija, u Italiji) 1. lovačka eskadrila NOVJ izvršila svoj prvi borbeni let nad Jugoslavijom.
19. fUptist
- U Parizu, po direktivi Nacionalnog saveta pokreta otpora, otpočeo opšti ustanak.
 - Delegacija izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije napustila o. Vis i preko Italije otputovala u London.
 - Ministarstvo ratnog transporta vlade V. Britanije uputilo Stabu baze Mornarice NOVJ odgovor na njegov zahtev da saveznici vrate 11 jugoslovenskih brodova koji su plovili pod italijanskom zastavom. U odgovoru ono ističe da je to pitanje pokretalo preko Sredozemnog brodarskog ureda i Ministarstva mornarice vlade kraljevine Italije, ali do sada nije uspelo u svojim traženjima.
 - Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito uputio direktivu komandantima GS NOV i PO za Srbiju i Operativne grupe divizija: glavni je zadatak snaga NOVJ u Srbiji da razbiju okupalorsko-nedićevsku vlast, prganizuju nove jedinice i pomognu uspostavljanju revolucionarne narodne vlasti; u vezi s tim treba na planinama Tari, Zlatiboru i Kopaoniku i u Toplici stvoriti čvrste baze i postepeno ih širiti dok se ne obuhvati čitava Srbija.
20. avgust
- Na sastanku u s. Ražani (kod Titovog Užica) predsednik srpske kvislinške vlade Milan Nedić i Draža Mihailović postigli sporazum da: Nedić Mihailovićevim četnicima ustupi 30.000 pušaka, 500 mitraljeza i izvestan broj minobacača pod uslovom da se četnici i dalje ne bore protiv nemačkih vojnika; da se za borbu protiv partizana obrazuju zajedničke vojne formacije SDS i četnika pod komandom Mihailovića.
 - U Rimu, pred okupljenim novinarima i kulturnim radnicima, grof Karlo Sforca ponovo istupio s predlogom o internacionalizaciji Rijeke pod upravom takozvane superlige naroda, koja bi imala sedište u Trstu, kao jednom od bolje opremljenih pristaništa u svetu. Sto se tiče Trsta, on se zalagao da grad ostane Italiji, ali bez luke, čija bi uprava bila pod jednom internacionalnom kontrolom.
 - VŠ NOV i POJ uputio direktivu Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ: obavestavajući ga da je na Pivsku planinu, gde se nalazi 12. udarni korpus NOVJ, stigla 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla«, nalaže mu da se i on poveže s tom divizijom; smatra da neprijateljske snage koje napadaju jedinice 1. proleterskog udarnog. 2. udarnog i 12. udarnog korpusa NOVJ u Crnoj Gori nisu velike i da se mogu razbiti; treba deo snaga zabaciti neprijatelju za leđa i tako mu onemogućiti snabdevanje.

- VS NOV i POJ uputio Stabu 2 ut' :-iog korpusa NOVJ direktivu o organizaciji prebacivanja materijala iz baza NOVJ u Italiji za jedinice NOV i POJ. Baza NOVJ u Bariju će imati neposrednu kontrolu n.id slanjem materijala, te sve zahteve jedinica NOV i POJ slati neposredno Stabu baze. s kojim se treba povezati radio-vezom.
21. avgust
- U Damberton Oksu (blizu Vašingtona) otpočela konferencija predstavnika vlada SAD. SSSR-a, V. Britanije i Kine o Organizacij⁵ ujedinjenih nacija. Odlučeno je da se stvore četiri glavna orrrana: Generalna skupština, Savet bezbednosti. Međunarodni sud pravde i Stalni sekretarijat. Za stalnog člana Saveta bezbednosti, pored učesnika konferencije, predviđena je i Francuska. Konferencija je završena 9. oktobra 1944. godine, kada je objavljen projekat Organizacije ujedinjenih nacija.
 - VS NOV I POJ uputio direktivu Stabu 12. udarnog korpusa NOVJ: pošto je neprijatelj otpočeo ofanzivu iz Andrijevice, Berana (sada: Ivangrad) i Pljevalja i, kako izgleda, kreće se na jug, taj korpus treba da manevruje oko pl. Golije, na prostoriji Nikšića, Banjana i Hercegovine i da se u pogodnom momentu prebaci u Sandžak, krećući se u više kolona, da no bi bio opkoljen; sem toga, treba da uhvati vezu sa 29. udarnom divizijom NOVJ. Ujedno ga obaveštava da je 1. proleterska udarna divizija prešla u Sandžak bez borbi.
 - VS NOV i POJ uputio depešu Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ: smatra da bi VS NOV i PO Albanije trebalo da jednu svoju diviziju orijentiše na odsek Dakovica — Peć — Plavsko jezero, gde bi se povezala s jedinicama GS NOV i PO za Kosovo i Metohiju i ometala nemačke jedinice u mobilizaciji šiptarskog stanovništva protiv NOV i POJ; zatim bi ta albanska divizija prenela svoja dejstva ka Skadru, a tokom pokreta mogla bi izvesti niz akcija na komunikaciji Skadar — Kukes.
22. avgust
- Jedinice Crvene armije počele operacije na Balkanu radi izbacivanja Rumunije i Bugarske iz osovinskog bloka.
 - Jedinice britanske 8. armije zauzele Firencu (u Italiji).
 - Vrhovni štab NOV i POJ uputio GS NOV 1 PO za Makedoniju direktivu: da jedinice NOVJ u Makedoniji, uz sadejstvo savezničke avijacije, od 1. do 7. septembra ruše komunikacije Veles (sada: Titov Veles) — Skoplje, Skoplje — Kičevo i Prilep — Veles, ometajući prebacivanje nemačkih snaga iz Grčke na sever.
 - VŠ NOV i POJ obavestio Štab 12. udarnog korpusa NOVJ da ima informacije da se jedna nemačka armija kreće preko Albanije i Sandžaka prema Crnoj Gori.
 - VŠ NOV i POJ naredio Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ da, u saglasnosti sa Štabom 12. udarnog korpusa NOVJ, organizuje odbranu aerodroma u s. Breznama (kod Šavnika), odakle će se u toku toga i sledećeg dana avionima evakuisati ranjenici u bolnice NOVJ u Italiji.
 - VS NOV i POJ uputio direktivu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: ističe da 12. udarni korpus NOVJ, koji se prebacio na područje 2. udarnog korpusa NOVJ, treba da manevruje u zapadnom delu Crne Gore i Hercegovine, poveže se sa 29. udarnom divizijom NOVJ i u povoljnom momentu se prebaci u Sandžak: obaveštava da je 1 proleterska udarna divizija NOVJ prešla r. Lim i da u severnom delu Sandžaka nema neprijateljskih snaga.
23. avgust
- Zbog brzog napredovanja snaga Crvene armije, rumunski kralj Mihajlo raspustio profašističku vladu generala Antoneskua i mandat za sastav nove vlade poverio generalu Konstantinu Sanateskuu. izdao proklamaciju o želji Rumunije da sklopi primirje sa SSSR-om, SAD i V. Britanijom, prekinuo diplomatske odnose s Nemačkom i naredio da rumunske trupe obustave borbe.
24. avgust
- Snage Crvene armije završile zauzimanje Besarabije i Moldavije.
25. avgust
- Savezničke snage u Italiji otpočele ofanzivu na tzv. Gotsku liniju.
 - Saveznici oslobodili Pariz, glavni grad Francuske.
 - Vlada Kraljevine Rumunije objavila rat Nemačkoj.
 - Vlada Republike Finske zatražila primirje od SSSR-a.
 - Vlada Carevine Bugarske objavila neutralnost i istovremeno uputila svog delegata u Kairo radi povezivanja sa Anglo-Amerikancima, očekujući da uz njihovu podršku izbegne bezuslovriu kapitulaciju.
- ..
- IT s. Seškovu (kod Kavadaraca), GŠ NOV i PO za Makedoniju po naređenju VŠ NOV i POJ, od 2. 9. i 10. makedonske NO brigade formirao 41. diviziju NOVJ

- VS NOV i POJ naredio Štabu *Đ. proleterske divizije NOVJ Nikola Tesla* da se, na području pl. Zlatibora, Sto pre poveže sa 1. proleterskom udarnom divizijom, koja će mu priiivati jedinice kada budu prelazile r. Lim.
 - VS NOV i POJ uputio direktivu Štabu 1. proleterskog udarnog korpusa NOV.T: osnovno je razbiti glavna četnička uporišta i likvidirati četničku vlast po srezovima, opštinama i selima; stvori vlastita uporišta gde bi se mogli ostavljati ranjenici i primati oprema; ne treba napadati utvrđena mesta, jer bi se jedinice onesposobile za prodor u Srbiju; jedinice ne smeju dozvoliti da ih neprijatelj nabaci na r. Lim. nego se moraju probijati na sever; ne treba očekivati uredno snabdevanje municijom i drugim materijalom.
26. avgust
- Istovremeno s početkom povlačenja nemačkih snaga iz jugozapadne Francuske, vođa Trećeg Rajha Adolf Hitler izdao zapovest za povlačenje sa Balkana: — najpre će Grupa armija »E« napustiti Grčku.
 - Vrhovni komandant Jugoistoka, na osnovu zapovesti vođe Trećeg Rajha Adolfa Hitlera. naredio Grupi armija »E« da odmah otpočne sa slabljenjem posada na otocima i njihovim prebacivanjem na kopno radi priprema za izvlačenje na sever.
 - U Rimu velikosrpski elementi formirali Balkan klub, koji je imao zadatak da sve balkanske reakcionare okupi u borbu protiv NOP-a.
 - VŠ NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ: odrediti mesto za prijem materijala koji će donositi sovjetski avioni; to mesto treba da je što stalnije i odvojeno od mesta gde dotur vrše britanski avioni; svake noći čekati prijem; o promeni mesta blagovremeno obavestavati VS.
 - VŠ NOV i POJ uputio direktivu Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ: usvaja predloženi plan operacija; nalaže mu da posle izvršenog proboja izvrši dekoncentraciju snaga i ne dozvoli neprijatelju da ih goni; obavestava ga da je 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« prešla r. Taru na putu za Srbiju, a da se 12. udarni korpus NOVJ nalazi u Hercegovini.
 - VŠ NOV i POJ naredio Štabu 3. udarnog korpusa NOVJ da 11 udarna divizija NOVJ. snabdevena i popunjena, mora biti spremna za prebacivanje preko r. Drine (a bilo bi dobro da ta divizija ima četiri brigade). Ujedno traži pregled organizacionog stanja jedinica tog korpusa.
 - VŠ NOV i POJ dao direktivu potčinjenim štabovima: pošto će od sada lovačka avijacija NOVJ sadejstvovati krupnijim operacijama jedinica NOVJ, to glavni štabovi i štabovi korpusa blagovremeno moraju dostavljati VŠ svoje zahteve u tom pogledu; potrebno je da jedinice NOVJ i narod na zborovima vide avijaciju, pa stoga treba blagovremeno javljati o datumu i mestu tih zborova.
27. avgust
- Snage 2. i 3. ukrajinskog fronta Crvene armije zauzele Folkšane i Galac i prodrle u Vlašku (u Rumuniji).
 - Po naređenju nemačkog Vrhovnog komandanta Jugoistoka iz severne Grčke je otpočelo prebacivanje 4. SS policijske oklopne divizije u pravcu Beograda.
 - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio direktivu Slabu 1. proleterskog udarnog korpusa NOVJ: pošto taj korpus ima zadatak da izvrši prodor u Srbiju, zadatak mnogo važniji nego što su beskorisni napadi na jako utvrđeno mesta bez naročite važnosti, zabranjuje da se ovim napadima slabi 1. proleterska udarna divizija.
- 27/28. avgust
- U Štab Draže Mihailovića u s. Pranjanima (kod G. Milanovca) spustila se avionom vojna misija SAD (koju je predvodio pukovnik Mak Dauel) sa zadatkom da organizuje i dotur materijalne pomoći četnicima.
28. avgust
- U Londonu predsednik vlade V. Britanije Winston Cerčil primio predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivana Subašića. Razmotrivši suštinu sporazuma Tito — Subašić i njegove negativne posledice po monarhistički režim. Cerčil je preporučio Subašiću da kod NKOJ-a insistira na stvaranju jedinstvene vlade pre nego što partizani oslobode celu Jugoslaviju.
 - Zbog otpora emigracije na Bliskom istoku, izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije, sa Ivanom Subašićem na čelu. svojim dekretom naimenovala pomoćnika ministra inostranih poslova Stojana Gavrilovića za vladinog delegata na Bliskom istoku. Njemu su data ovlašćenja da sredi haotično stanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, vojsci i ostalim vladinim ustanovama.
 - Delovi francuske 1. armije oslobodili Marselj.

- Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito upozorio komandanta Operativne grupe divizija da predstoji povlačenje bugarskih jedinica iz Srbije, da se uskoro može očekivati izbijanje sovjetskih jedinica na naše istočne granice i da nastaje demoralizacija kod četnika i nedičevaca. U vezi s tim naredio je da se ovlada strategijskom gredom pl. Rudnik — pl. Suvobor — Sokolska planina — pl. Cer u cilju razbijanja četničko-nedičevskih snaga, bržeg nadiranja ka Sumadiji i Beogradu i stvaranja uslova za novu mobilizaciju.
- Vazduhoplovno odeljenje VS NOV i POJ izdalo uputstvo o radu eskadrile za vezu pri VS NOV i POJ. Uputstvom se predviđa sastav eskadrile (4 aviona sa bazom na o. Visu) i način letova sa o. Visa na kopno i u Italiju.

29. avgust

- U Londonu održan sastanak članova Glavnog odbora HSS u inostranstvu. Rešeno je: da se ne odobri sporazum Tito — Subašić i da se sve pristalice HSS bore protiv međunarodne afirmacije NOP-a: da se položaj Subašićev iskoristi za osvajanje rukovodeće uloge HSS u rešavanju jugoslovenskog pitanja, te da Toma Jančiković, član Glavnog odbora HSS, stalnim kontaktom sa Ivanom Subašićem štiti interese HSS. Odbačen je predlog prvaka Zemljoradničke stranke dr Branka Cubrilovića o stvaranju koalicije sa Zemljoradničkom i Socijal-demokratskom strankom.
- Vlada Carevine Bugarske naredila povlačenje bugarskog 1. okupacionog korpusa iz Srbije i 7. divizije iz Grčke, ali ne i bugarske 5. armije i ogromnog administrativnog i policijskog aparata iz Makedonije, jer je Makedoniju smatrala svojom pokrajinom.
- Na predlog izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije, kralj Petar II Karadorđević svojim ukazom oduzeo komandu Draži Mihailoviću i priznao maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita za jedinog »vođu jugoslovenskih snaga otpora«.
- U Slovačkoj komandant čehoslovačkih snaga otpora naredio otpočinjanje borbi protiv nemačkih okupacionih snaga.
- VS NOV i POJ naredio Operativnoj grupi divizija da se zadrži na odseku pl. Kopaonik — pl. Jastrebac i obavestio je da jače nemačke snage vrše pokret niz dolinu r. Ibra.
- VS NOV i POJ obavestio Stab 3. udarnog korpusa NOVJ da će sovjetski avioni bacati materijal u s. Dukiće (kod Vlasenice) i da su poslali signali za sporazumevanje sa avionima, a da mesta za prijem materijala koje doturaju britanski avioni odredi Stab korpusa.
- VS NOV i POJ obavestio Stab C. korpusa NOVJ da je odobrio spuštanje američke vojne misije na pl. Papuk.
- Po naređenju VS NOV i POJ, na području Istre i Gorskog kotara, od 1. istarske brigade »Vladimir Gortan«, 2. i 3. istarske brigade, formirana 43. divizija 11. korpusa NOVJ.

30. avgust

- Snage Crvene armije iskrcale se u Konstancu (u Rumuniji).
- Predsednik NKOJ-a i vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio poziv¹ svim hrvatskim i slovenačkim domobranima, četnicima i pripadnicima drugih neprijateljskih oružanih formacija da napuste okupatora i pređu na stranu NOVJ. U pozivu se izjavljuje da će svi oni koji se posle 15. septembra 1944. zateknu u kvislinškim vojnim formacijama biti izvedeni pred ratni sud i kao izdajnici naroda kažnjeni najstrožijom kaznom.
- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ: sa glavninom snaga pristupiti čišćenju Posavine i Semberije; podređene jedinice postaviti tako da mogu brzo preći preko r. Drine ako to situacija bude zahtevala; sa istim snagama može se potom rešiti i zadatak na području Sarajeva ako to bude trebalo.
- Odlukom VŠ NOV i POJ od celokupne artiljerije na o. Visu, formirani su Artiljerijska grupa 8. korpusa, Grupa pozicijske artiljerije i Školski dopunski divizion (ovim je rukovodilo Artiljerijsko odeljenje VŠ).

31. avgust

- Snage Crvene armije ušle u Bukurešt (u Rumuniji).
- VŠ NOV i POJ naredio Štabu 2. udarnog korpusa NOVJ da prati kretanje neprijatelja, razvije što življu borbenu delatnost, vrši intenzivnu mobilizaciju i ne dozvoli da se četnici zadrže u pojedinim garnizonima koje su nemačke snage napustile.
- VŠ NOV i POJ uputio direktivu Slabu 2. udarnog korpusa NOVJ: obavestivši ga da je dozvolio iskrcavanje dve engleske ekipe na Crnogorsko primorje, naređuje mu

¹ Pre toga poziva upućivano je *joi* nekoliko sličnih poriva.

da s njima uhvati vezu i upućuje im zahteve za dostavljanje materijala jedinicama pod njegovom komandom.

- VS NOV i POJ uputio direktivu Stabu 8. korpusa NOVJ: kritikuje odluku o napadu na Gračac; ističe da nije rentabilno krvariti oko nekog utvrđenog gradića ili kote, već je potrebno dobiti pozicije na terenu očiak r .te može u pogodnom trenutku uzeti situaciju u svoje ruke; naređuje da se u roku od 10 dana postavi dovoljno snaga, naročito u srednjoj Dalmaciji, da bi se ozbiljno ugrozio neprijateljski saobraćaj.

Avgust k.

- Komanda nemačke Grupe armija »E« uputila u Skoplje generala Sojerlena da, u slučaju kapitulacije Carevine Bugarske, preuzme vlast u Makedoniji, zaposedne važnije komunikacijske čvorove, onesposobi bugarsku 5. armiju za akciju protiv nemačkih jedinica i rukovodi izvlačenjem Grupe armija »E« kroz Makedoniju na sever.
- VS NOV i POJ izdao direktivu GS NOV i PO za Makedoniju da, uporedo s pojačanim dejstvima, pokuša da privoli bugarske okupatorske jedinice na teritoriji Makedonije na saradnju sa NOVJ.
- Vojna misija VS NOV i POJ, s pukovnikom Velimirom Stojnićem na čelu, stigla u okolinu Berata (u Albaniji), u VS NOV i PO Albanije. Ona je imala zadatak da obezbedi koordinaciju operacija albanskih i jugoslovenskih jedinica i da pruži pomoć u izgradnji NOV Albanije.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. avgust

- U rejonu s. Dubrava (kod Prnjavora) delovi 53. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali četnike i naneli im gubitke od 25 mrtvih i 17 ranjenih, a sami imali 4 mrtva i 31 ranjenog borca.

1/2. avgust

- Sesta krajiška udarna brigada 4. udarne divizije NOVJ i 13. krajiška udarna brigada 39. divizije NOVJ izvršile neuspeo napad na Bos. Petrovac koji su branile nemačke jedinice. Gubici neprijatelja 63 mrtva, 115 ranjenih i 4 zarobljena vojnika. Gubici NOU brigada: 11 mrtvih i 105 ranjenih boraca.
- Delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali neprijatelja u s. Gorijevcu, Ripačkom klancu 1 s. Vrtočama (na putu Bihać — Bos. Petrovac) i posle oštre borbe naneli mu gubitke od 68 mrtvih i 60 ranjenih. Gubici delova 4. divizije: 22 mrtva i 60 ranjenih.

2. avgust

- Iz Nevesinja glavnina 370. puka nemačke 369. legionarske divizije počela proboj preko pl. Trusine i pl. Hrguđa za Stolac Trinaesta hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ nanela je neprijatelju gubitke od oko 30 mrtvih.
- U blizini Ključa, od mitraljeske vatre iz aviona, poginuo član PK SKOJ-a za BiH Košta Bosnić, narodni heroj.

3. avgust

Iz Vareša, s. Ribnice, Kladnja i Olova jedinice nemačke 7. SS divizije 'Princ Eugen' i 13. SS divizije »Handžar«, 1. i 11. ustaške brigade, domobranske 8. brigade i četničkog Romanijskog i Ozrenskog korpusa prešle u napad protiv jedinica 3. i 12. udarnog korpusa NOVJ. Najžešće borbe vođene su kod Vareša i s. G. i D. Vijako. Tim napadima otpočela je durmitorska operacija u istočnoj Bosni. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 60 mrtvih.

Na putu Bihać — s. Gorijevac 4. bataljon 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ iz zasede napao neprijateljsku kolonu i posle šestočasovne borbe odbacio je u Bihać, nanevši joj gubitke od 7 mrtvih i 10 ranjenih. Gubici 8. krajiške udarne brigade: 2 mrtva i 5 ranjenih.

4. avgust

U rejonu Vlasenice 38. i 27. udarna divizija 3. udarnog korpusa NOVJ probile se kroz raspored ojačane nemačke 13. SS divizije »Handžar« i iz rejona pl. Konjuha izvukle se na pl. Javornik. Gubici neprijatelja: oko 100 mrtvih i 60 ranjenih.

5. avgust

U rejonu Livna Livanjsko-duvanjski NOP odred 10. udarne divizije NOVJ vodio borbu protiv jačih nemačko-ustaških snaga i naneo im gubitke od 10 mrtvih i 13 ranjenih. Gubici NOP odreda: 3 poginula borca.

Avgust p.

Iz sastava 5. udarnog korpusa NOVJ izišla 11. udarna divizija. Ona je preko istočne Bosne upućena ka Srbiji.

U blizini Sanskog Mosta formirana 1. korpusna veterinarska bolnica 5. udarnog korpusa NOVJ.

- Kod Manjače (blizu Zepča), u borbi protiv nemačkih vojnika, poginuo komandant 5. krajiške udarne brigade 11. udarne divizije NOVJ Rade Kondić, narodni heroj.
- 6. avgust
 - Deveta krajiška brigada 10. udarne divizije NOVJ napala na Fojnicu. koju su branili delovi nemačke 7 SS divizije »Princ Eugen«. Mesto nije zauzela, ali je neprijatelju nanela gubitke od 77 mrtvih i 92 ranjena i zaplenila: 1 top, 2 p. mitraljeza. 3000 metaka i drugu ratnu opremu. Brigada je imala 18 mrtvih i 18 ranjenih.
 - Iz Stoca ojačani 370. puk nemačke 369. legionarske divizije počeo napad prema Ljubinju u cilju proboja u Bileću i Trebinje i ovladavanja komunikacijom Stolac — Trebinje. U dvodnevnom borbama on se jednom kolonom, prihvaćenom od Leteće brigade četničkog Trebinjskog korpusa, preko pl. Sitnice probio u Bileću, ali su 13. hercegovačka udarna brigada i Južnohercegovački NOP odred 29. udarne divizije NOVJ. bočnim protivnapadima, prisilili njegovu glavninu da se povuče u Stolac. Neprijatelj je imao oko 30 mrtvih i 50 nestalih, a jedinice 29. divizije — 3 mrtva, 6 ranjenih i 1 zarobljenog.
- 6/7. avgust
 - Da bi izbegao okruženje u borbi protiv jedinica nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i ustaša, 12. udarni korpus NOVJ prebacio se preko komunikacije Sokolac — Vlasenica, a zatim se, preko pl. Devetaka, povukao prema Foči. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 150 mrtvih.
- 7. avgust
 - Kod s. G. Vinče (blizu Prače) 1. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« razbila oko 1000 četnika Romanijskog korpusa i oko 600 vojnika nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, nanevši im gubitke od 93 mrtva, 120 ranjenih i 57 zarobljenih. Brigada je imala 14 mrtvih. 28 ranjenih i 3 nestala.
- 8. avgust
 - Kod ž. st. Prače i s. Renovice (na pruzi Sarajevo — Višegrad) 12. udarni korpus NOVJ, posle dvodневnih borbi, razbio delove nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i zauzeo s. Renovicu, zatim nastavio pokret prema Foči. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od preko 130 mrtvih. Uništeno je 7 kamiona, jedan oklopni i dva teretna voza.
 - Na odseku s. Kožuhe — s. Koprivne (kod Doboja) 11. udarna divizija NOVJ, na putu za Srbiju, pod borbom protiv trebavskih čelnika prešla r. Bosnu.
 - Na oblasnoj izbornoj konferenciji izabran Oblasni odbor NOF-a za Bosansku krajinu.
- 9. avgust
 - Na Krnjoj jeli (blizu Prače) 1. proleterska (lička) udarna brigada 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« odbila napad jednog bataljona nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«. Neprijatelj je imao 27 mrtvih, 50 ranjenih i 2 zarobljena, a 1. brigada — 8 mrtvih, 17 ranjenih i 1 nestalog.
 - Na putu Sarajevo — Konjic !). krajiška udarna brigada 10. udarne divizije NOVJ napala nemačku kolonu jačine oko 200 motornih vozila. Neprijatelj je imao 30 mrtvih i 30 ranjenih. Uništena su 4 kamiona.
- 9/10. avgust
 - Na r. Prači (kod Rogatice), u borbi protiv nemačkih jedinica, poginuo zamenik komandanta 1. bataljona 3. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« Nikola Sovilj Nina, narodni heroj.
- 10/11. avgust
 - Posle teških borbi protiv nemačkih jedinica kod s. Borija. 12. udarni korpus NOVJ prešao komunikaciju Kalinovik — Foča radi odlaska u Srbiju. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 150 mrtvih.
- 11. avgust
 - Na pruzi Ljubija — Prijedor 3. bataljon 0. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ minom srušio voz. Poginulo je 35 neprijateljskih vojnika. Gubici 6. brigade: 1 mrtav i 1 ranjen.
 - Formiran artiljerijski divizion 1. proleterskog udarnog korpusa NOVJ.
- 12. avgust
 - Stab 3. udarnog korpusa NOVJ naredio da se sa prostorije s. Cikote — Stolica — Bačkovac 27. udarna divizija NOVJ, sa Srebreničkim NOP odredom, prebaci u rejon Srebrenice i tu razbije ustaše i politički deluje, a da 38. udarna divizija NOVJ ostane u Sekovićima i zatvara pravce prema dolini r. Spreče.
 - U s. Baraćimu (kod Mrkonjić-Grada). u borbi protiv četnika, poginuo komandant Mrkonjičko-pljevskog NOP odreda Antonije Ivit. narodni heroj.
- 14. avgust
 - U rejonu pl. Zelengore jedinice 12. udarnog korpusa NOVJ vodile žestoke borbe protiv nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«. Neprijatelj je imao preko 200 izbačenih iz stroja a jedinice 12. korpusa preko 100 izbačenih iz stroja.

- Kod s. Obija (blizu Kalinovika), na putu za Srbiju, 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« pod borbom protiv jedinica nemačke 7. SS divizije Princ Eugen« prešla komunikaciju Kalinovik — Nevesinje.
 - Na putu Bihać — Bos. Petrovac 2. bataljon 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ iz zasede napao neprijateljsku kolonu i naneo joj gubitke od 42 mrtva i 12 ranjenih. Gubici 8. brigade: 4 ranjena borca. Zaplenjeno: 1 p. mitraljez. 29 pušaka. 4 pištolja. 11 ručnih bombi. 3000 metaka i ostala ratna oprema.
15. avgust.
- Glavnina 370. puka (borbena grupa »Vajs«) nemčke 369. legionarske divizije i četnička Bilećka brigada (do 2000 vojnika), podržane jednim artiljerijskim divizionom, izvršile napad iz Bileće prema pl. Njegošu. Ojačana 10. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ, u toku desetočasovne borbe, zaustavila je napadača, a zatim ga, obuhvativši protivnapadom, odbacila u polazni garnizon.
 - U rejonu pl. Maglića nemačka 7. SS divizija »Princ Eugen« napala jedinice 12. udarnog korpusa NOVJ u cilju zauzimanja platoa Vučeva. ali je protivnapadom odbacena uz gubitke od preko 80 mrtvih.
 - Delovi Kozarske grupe NOP odreda zauzeli ustaško uporište u s. Bačinu (kod Bos. Dubice), ubili 20 i ranili 30 ustaša, zaplenili 3 puške. 6 pari cipela. 6 šinjela. 6 konja i spalili 3 vagona pšenice i 10 vagona sena,
 - Na pruzi Busovača — Travnik delovi 7. krajiške udarne brigade 10. udarne divizije NOVJ minom srušili neprijateljski voz i uništili lokomotivu i 3 vagona. Poginulo je 6 a ranjeno 10 neprijateljskih vojnika.
 - Posle dvodnevih borbi protiv delova nemačke 13. SS divizije »Handžar«, 11. udarna divizija NOVJ forsirala r. Spreču u rejonu s. Dobošnice i probila se na pl. Konjuh, gde je stupila u vezu s jedinicama 3. udarnog korpusa NOVJ.
 - Na okružnoj konferenciji NOF-a za Prozor izabran Okružni odbor NOF-a.
- Avgust p. p.
- Odlukom Oblasnog NO odbora za Bosansku krajinu, u sporazumu sa Korpusnom vojnom oblasti 5. udarnog korpusa NOVJ, organi narodne vlasti preuzeli od komandi mesta i vojnih područja svu industriju i radionice, osim vojnotehničkih.
- Avgust d. p.
- Jedinice 5. udarnog korpusa NOVJ oslobodile Prnjavor, iz koga su se povukli nemački vojnici.
 - Kod Vlasenice 11. udarna divizija NOVJ razbila jedan bataljon 28. puka nemačke 13. SS divizije »Handžar«. Neprijatelj je imao oko 180 mrtvih i ranjenih.
16. avgust
- Na odseku s. Tjentište — s. Igru 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« 1. proleterskog udarnog korpusa NOVJ prešla r. Sutjesku. odbivši kod katuna Lučkih koliba i kod s. Tjentišta istovremeni napad oko dva bataljona nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«. U borbi kod Lučkih koliba neprijatelj je imao 34 mrtva, 45 ranjenih i 1 zarobljenog, a 1. proleterska (lička) brigada 6. divizije — 9 mrtvih i 19 ranjenih i nestalih.
 - Na prostorijskoj komunikaciji Tuzla — Zvornik. Srebrenica — Vlasenica i Han-Pijesak — Kladanj nemačka 13. SS divizija »Handžar« delovi 7. SS divizije »Princ Eugen«, ustaše i četnici izvršili napad na jedinice 3. udarnog korpusa NOVJ. Posle oštih trodnevih borbi 38. udarna divizija se povukla na desnu obalu r. Dri-njače (na liniju Bačkovac — Stolice) a 27. udarna divizija u rejon s. Milica.
 - Kod s. Lipe (na putu Bihać — Bos. Petrovac) 1. bataljon 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ iz zasede napao neprijateljsku kolonu i naneo joj gubitke od 16 mrtvih, 0 ranjenih i 1 zarobljenog. Gubici 8. brigade: 1 poginuo borac. Zuplenjene su 3 puške. 4 bombe i 1.100 metaka
 - Na odseku s. Buševića Blatna — s. Čadavica 2. udarna brigada 7. udarne divizije NOVJ porušila železničku prugu Kostajnica — Bihać. Promet je obustavljen 52 časa.
 - Na konferenciji NOF-a za cazinski okrug izabran Okružni odbor NOF-a.
17. avgust
- Stolačka, Ljubinjska. Neretljanska i Leteća brigada četničkog Trebinjskog korpusa (700—800 vojnika) napala na Južnohercegovački NOP odred u s. Hrasnu (kod Stoca). Protivnapadom u s. Bjelojevićima, delovi ovog odreda su razbili Neretljansku brigadu i uništili njen štab, što je prisililo četnike da sutradan obustave napad. Odred je imao 2 mrtva i 5 ranjenih, a četnici — 10 mrtvih i nešto veći broj ranjenih.
 - U rejonu s. Zalome (kod Nevesinja) 12. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ napala na tri bataljona četničke Nevesinjske brigade i odbacila ih

- na liniju s. Odžak — s. Bratač — s. Kolečko. Na bojištu je nađeno 12 poginulih četnika. Brigada je imala 1 mrtvog i 3 ranjena borca.
- Kod s. Oštrelja (blizu Bos. Petrovca) delovi 16. krajiške udarne brigade 39. divizije NOVJ iz zasede napali neprijateljsku kolonu i naneli joj gubitke od 23 mrtva i 47 ranjenih vojnika.
- 17/18. avgust — Jedinice 27. udarne divizije 3. udarnog korpusa NOVJ izvršile neuspeo napad na ustaško uporište u Srebrenici. Napad je ponovljen 18/19. avgusta, ali ni on, zbog dolaska pojačanja, nije uspeo. U ovoj borbi poginuo je zamenik komandanta 20. romanjske udarne brigade 27. udarne divizije Mihailo Bjelaković, narodni heroj.
19. avgust — Na putu Bihać — Bos. Petrovac (rejon s. Duhovskog) dva bataljona 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali artiljerijski divizion nemačke 373. legionarske divizije. U borbi je poginulo 129 a ranjeno preko 50 nemačkih vojnika, a 8. brigada je imala 3 mrtva i 12 ranjenih boraca.
- Kod s. Devetine (blizu Prnjavora) delovi 53. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali jače četničke snage i u sedmočasovnoj borbi naneli im gubitke od 12 mrtvih i 18 ranjenih, a sami imali 4 ranjena i 1 zarobljenog.
- Kod s. Hrbaljine (blizu Kupresa) Kupreški NOP odred 10. udarne divizije NOVJ napao četničku 3. brigadu Srednjobosanskog korpusa i naneo joj gubitke od 17 mrtvih i 20 ranjenih. Gubici NOP odreda: 3 mrtva i 12 ranjenih.
- Delovi 16. krajiške udarne brigade 39. divizije NOVJ napali nemačku kolonu koja se kretala od Drvara prema s. Oštrelju. Poginulo je 7 a ranjeno 15 neprijateljskih vojnika. Gubici 16. brigade: 3 ranjena borca.
20. avgust — Delovi 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ zauzeli s. Hambarine i odbacili neprijatelja u Prijedor.
22. avgust — Jedinice 53. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbile ispad jačih ustaško-četničkih snaga iz Kotor-Varoši ka Kiku i naneli im gubitke od 6 mrtvih i 17 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog 2 ranjena i 1 nestalog.
- Kod s. Plane 10. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ. bez vlastitih gubitaka, odbila napad delova četničke Bilečke brigade i jednog bataljona nemačke 369. legionarske divizije iz Bileća. Neprijatelj je imao 5 mrtvih i 7 ranjenih.
- Nastupajući iz Srebrenice, delovi nemačke 13. SS divizije Handžar« i ustaše (jačine oko 900 vojnika) zauzeli s. Miliće (kod Vlasenice), gde su se nalazili delovi 27. udarne divizije NOVJ.
- Između s. I-ladžića i s. Blažuja (na pruzi Sarajevo — Konjic) delovi Visočko-fojničkog NOP odreda 10. udarne divizije NOVJ minom srušili neprijateljski voz i uništili lokomotivu i 4 vagona, te zaplenili 1 p. mitraljez, 2 puške i 1 pištolj.
- Fomiran SNO odbor Posušje.
- Otpočeo rad u Oficirskoj školi 5. udarnog korpusa NOVJ. Škola je radila do kraja rata.
23. avgust — Na putu Prijedor — Ljubija delovi 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali ustašku kolonu. Poginulo je 36 ustaša, među kojima i 1 poručnik. Zaplenjeno: 3 p. mitraljeza, 21 puška i 2000 metaka. Uništena su petora kola sa zapregom. Gubici delova 11. brigade: 3 ranjena borca.
24. avgust — Na putu Drvar — s. Oštrelj delovi 16. krajiške udarne brigade 39. divizije NOVJ napali nemačku kolonu i naneli joj gubitke od preko 20 mrtvih i 15 ranjenih.
- Između s. Komara i s. Oboraca (na putu Travnik — D. Vakuf — Bugojno) Travnički NOP odred 10. udarne divizije NOVJ napao nemačku kolonu jačine 25 kamiona. Poginulo je 20 a ranjeno 30 nemačkih vojnika; uništeno je 7 kamiona.
25. avgust — Na odseku s. Kujavča — Suha gora (kod Visokog) Livanjsko-duvanjski NOP odred 10. udarne divizije NOVJ. u sukobu s jačim četničkim, ustaškim i nemačkim snagama, ubio 30 i ranio 36 neprijateljskih vojnika. Gubici NOP odreda: 2 mrtva, 5 ranjenih i 6 zarobljenih boraca.
- Na putu Jajce — Bugojno delovi 13. krajiške udarne brigade 39. divizije NOVJ iz zasede napali nemačku kolonu jačine 5 kamiona i dvoja borna kola, te ubili 25 i ranili 22 neprijateljska vojnika, zaplenili 1 p. mitraljez, 3 puške, 1 pištolj, 15 bombi, 1200 metaka i ostalu ratnu opremu i uništili 3 kamiona. Gubici delova 13. brigade: 2 mrtva i 2 ranjena borca.

Četnička Bilečka brigada, ojačana jednim bataljonom nemačke 369. legionarske divizije, izvršila ispad iz Bileće i odbacila 10. hercegovačku udarnu brigadu 29. udarne divizije NOVJ na liniju s. Pilatovci — Bratagoš — Vardar — s. Trnovica. Brigada je ojačana jednim bataljonom 12. hercegovačke NOU brigade, noćnim protivnapadom odbacila napadača u polazni garnizon. Jedinice NOVJ su imale 4 poginula i 3 ranjena borca. Gubici neprijatelja: 26 mrtvih i ranjenih.

Delovi 53. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbili napad jačih četničkih snaga iz Teslića u pravcu s. Buletića. Poginulo je 10 a ranjeno 15 četnika. Gubici delova 53. divizije: 2 ranjena borca.

26. avgust Iz Trebinja i Ljubomira Leteća brigada i glavnina Trebinjske brigade četničkog Trebinjskog korpusa (oko 700 četnika) otpočele napad protiv dva bataljona Južno-hercegovačkog NOP odreda u Brdima i Popovom polju. U trodnevnim borbama četnici su potisnuli bataljone (jedan se bataljon probio neprijatelju za leđa), ali su se treći dan, zbog intervencije 13. hercegovačke NOU brigade, povukli u polazni garnizon, spalivši dvadesetak kuća u zauzetim selima. U tom napadu četnici su imali 10 mrtvih i više ranjenih.
27. avgust Između Dobrljina i Volinje (na pruži Bos. Novi — Kostajnica) delovi Kozarske grupe NOP odreda napali na nemački transportni voz. Poginulo je 35 i ranjeno 20 nemačkih vojnika; uništeno je 6 vagona. Jedan partizan je poginuo a 10 partizana je ranjeno.
- U s. Vasiljevićima (kod Kladnja) održan sastanak Oblasnog komiteta KPJ za istočnu Bosnu. Diskutovano o organizaciji narodne vlasti i odlučeno da se održi oblasna konferencija za izbor Oblasnog NO odbora.
- 27/28. avgust U rejonu s. Fojnice 12. udarni korpus NOVJ, uz neznatne gubitke, izvršio proboj preko komunikacije Gacko — Nevesinje, koju su branili delovi četničkog Nevesinjskog korpusa i nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«.
28. avgust U rejonu s. Vrtoča (na putu Bos. Petrovac — Bihać) delovi 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ iz zasede napali nemačku kolonu i naneli joj gubitke od 20 mrtvih i 7 ranjenih vojnika. Gubici delova 8. brigade: 2 ranjena borca.
- Između s. Reljeva i Semizovca (na pruži Sarajevo — Zenica) delovi Visočko-fojničkog NOP odreda 10. udarne divizije NOVJ minom srušili neprijateljski voz i uništili lokomotivu i 18 vagona sa eksplozivom, uljem i žitom.
30. avgust U rejonu Han-Kola (kod Banje Luke) 15. krajiška udarna brigada 39. divizije NOVJ odbila napad jačih četničkih snaga, nanela im gubitke od 11 mrtvih i 16 ranjenih i zaplenila 6 pušaka, 1 automat i 400 metaka. Gubici 15. brigade: 3 mrtva i 4 ranjena borca.
31. avgust Nemačke jedinice napustile Drvar, a u njega ušla 16. krajiška udarna brigada 39. divizije NOVJ.
- Između s. Otoka i s. Buševića Blatne (kod Bos. Krupe) delovi 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali ustašku četvu i naneli joj gubitke od 12 mrtvih i 18 ranjenih, a sami imali 1 mrtvog i 1 ranjenog borca.
- Avgust k. Sa prostorije Vlasenica — Sekovići otpočelo povlačenje snaga nemačke 13. SS divizije »Handžar« na prostoriju Majevice, Posavine i Semberije.
- Po naređenju Štaba Unske operativne grupe, od novodošlih boraca sa područja Cazinske krajine ponovo formiran Krajiški (muslimanski) NOP odred.
- Održana II oblasna konferencija AF2-a za Bosansku krajinu. Govoreno je o dotadašnjem radu i smernicama za budući rad.

CRNA GORA

2. avgust U s. Bioču (kod Titograda), na narodnom zboru kome je prisustvovalo oko 1500 ljudi sa slobodne teritorije sreza podgoričkog, izabran Sreski odbor NOF-a.
- U rejonu s. Kunak — s. Povija (kod Nikšića) 3. bataljon 6. crnogorske udarne brigade Primorske operativne grupe vodio borbu protiv jačih četničkih snaga. Poginulo je 18 a zarobljeno je 25 četnika. Bataljon je imao 7 mrtvih i 9 ranjenih boraca.
- Otopočele dvodnevnne borbe jedinica 6. crnogorske udarne brigade Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ protiv oko 700 nemačkih i italijanskih vojnika i četnika koji su pokušali da se iz Danilovgrada probiju prema Nikšiću. Neprijatelj je imao 47 mrtvih i više ranjenih vojnika. Brigada je imala 8 mrtvih i ranjenih boraca.

5. avgust — I/. Trebinja snage nemačke 181. pešadijske divizije i četnici napali 1. bataljon 2. proleterske (dalmatinske) udarne brigade Primorske operativne grupe, te zauzeli s. Dobri Dub, Zastrm i s. Klobuk i odbacili bataljon na položaje Skorča gora — Bročanac — Iljino brdo. Borbe su nastavljene i sutradan.
- U rejonu s. Vilusa (kod Nikšića) snage nemačke 181. pešadijske divizije i četnici iz Trebinja i Grahova napali na jedinice 2. proleterske (dalmatinske) udarne brigade Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ. Brigada se, zbog nadmoćnosti neprijatelja, posle višec časovne borbe povukla na nove položaje, u neprijatelj je pred noć zauzeo s. Vituse.
- 9/10. avgust — U rejonu s. Podbožur — s. Vilusi — s. Zagora — Grahovo 2. proleterska (dalmatinska) udarna brigada, 6. crnogorska udarna brigada i 1. i 2. bokeljski bataljon Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ, u sadejstvu sa delovima 29. udarne divizije NOVJ, izvršili protivnapad na jake delove nemačke 181. pešadijske divizije (oko 2.500 vojnika) i četnike. U višec časovnoj oštroj borbi jedinice NOVJ su neprijatelja odbacile u Trebinje i Grahovo i povratile s. Viluse i svoje prvobitne položaje. Poginulo je 114, zarobljena su 2 i ranjeno je više nemačkih vojnika i četnika. Zaplenjen je: 1 mitraljez, 5 p. mitraljeza. 3 radio-stanice i veća količina municije, kao i druga ratna oprema.
- 11/12. avgust — U rejonu pl. Cakora jake snage nemačke 1. brdske divizije iz Peći napale delove 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ. I pored žilavog otpora 5. proleterske udarne i 9. crnogorske udarne brigade, neprijatelj je, iskoristivši međuprostore i maglu, brzim prodorom uspeo da 12. avgusta ude u Plav i Gusinje. ovlada komunikacijom Cakor — s. Murina i, uz obostrane znatne gubitke, izbije do pred Andrijevieu. Ovim dejstvima otpočela je durmitorska operacija u Crnoj Gori.
13. avgust — Snage nemačke 1. brdske divizije, napadajući od Peći i od Rožaja, savladale jak otpor 5. proleterske (crnogorske) i 9. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ. ušle u Andrijevieu i Berane (sada: Ivangrad) i produžile nadiranje prema s. Mateševu i Kolašinu.
- U rejonu Kuča i Piperà 7. crnogorska udarna brigada 3. udarne divizije NOVJ vodila oštre borbe protiv nemačkih i četničkih snaga koje su napadale iz Podgorice (sada: Titograd) i iz doline reke Zete. Brigada se, posle višec časovne borbe, pod pritiskom jačeg neprijatelja postepeno povlačila na nove položaje. Poginulo je oko 30 neprijateljskih vojnika i više ih je ranjeno.
14. avgust — Iz Trebinja preboga grupa od 29 ruskih zarobljenika i. u rejonu Skorče gore i s. Dobrog Duba predala se 5. bataljonu 2. proleterske (dalmatinske) udarne brigade Primorske operativne grupe. Od naoružanja su doneli 4 mitraljeza, 29 pušaka, 7 pištolja, oko 150 ručnih bombi i nešto municije.
15. avgust — Prodirući od s. Mateševa i od Berana (sada: Ivangrad), preko pl. Bjelasice, snage nemačke 1. brdske divizije oko 8 časova ušle u Kolašin, prebacile se na levu obalu r. Tare i ovladale Babljom gredom, s. Drijenkom i Markovim brdom.
- Ili. avgust — Na položajima Vratio — Jablitnov vrh jedinice 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ vodile oštre borbe protiv nemačkih snaga, jačine oko 2000 vojnika (i nešto četnika i pripadnika muslimanske milicije), koje su nadirale sa pravca Kolašin — s. Lipovo — pl. Slnjajevlana. U toku dana neprijatelj je nekoliko puta pokušavao da zauzme te položaje i nastavi dalje nadiranje, ali je tek sutradan ovladao Vratlom.
- Na položajima Lučka gora — Gusar (kod Kolašina) jače nemačke snage napale 9. crnogorsku udarnu brigadu 3. udarne divizije NOVJ. I, posle snažnog otpora, primorale je da se povuče na prihvatne položaje Javorova glava — Borova glava — Jablanov vrh. Neprijatelj je imao više mrtvih i ranjenih, dok je 9. brigada imala 2 mrtva i 3 ranjena
- U s. Straševini (kod Nikšića) jedinice 2. proleterske (dalmatinske) udarne brigade Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ 1. bataljon Nikšićkog NOP odreda napali četnike i oslobodili 50 zatvorenika.
- Na položajima Gradište — Mumina bara (kod Kolašina) 1. i 4. bataljon 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ vodili višec časovnu oštru borbu protiv nemačkih i četničkih snaga i naneli im gubitke. Prvi bataljon je imao 2 mrtva i 6 ranjenih boraca.
- Na položajima Krstac — Kapetanovo jezero (blizu Savnika) 3. bataljon 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ vodio jaku borbu protiv nemačkih

vojnika 1 četnika. Neprijatelj je imao oko 15 mrtvih, a bataljon — 1 mrtvog i 4 ranjena borca.

- 21. avgust** Od novomobilisanog ljudstva iz bjelopoljskog, pljevaljskog i mileševskog sreza formirana 5. sandžacka udarna brigada. Ona je ušla u sastav 37. udarne divizije NOVJ Nadirući sa pravca Kolašina, jače nemačke snage zauzele Savnik.
- Na Pivskoj planini 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« vodila uporne borbe protiv delova nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« koja je preko Pive nadirala ka Šavniku. Pošto je 22. avgusta sa improvizovanog aerodroma u s. Breznama, svoje ranjene i iznemogle borce, kao i borce 12. udarnog korpusa NOVJ evakuisala u bolnice NOVJ u Italiji, C. divizija je nastavila pokret za Sandžak.
- 22. avgust** Na položajima Stulac — Durmitor — Serllo jake snage nemačke 7. SS i 1. brdske divizije napale na jedinice 9. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ, te zauzele pomenute položaje i odbacile dva bataljona 9. crnogorske brigade na položaje Lojanik — Bolj. U toku dana neprijatelj je, posle višečasovne borbe, uz veće gubitke, ovladao i tim položajima. Brigada je imala 5 mrtvih, 10 ranjenih i 7 nestalih boraca.
- Sa improvizovanog aerodroma u s. Breznama (kod Šavnika) 36 savezničkih transportnih aviona, uz zaštitu 50 lovaca, u nekoliko navrata evakuisala u bolnice NOVJ u Italiji 1059 ranjenika 2. i 12. udarnog korpusa i 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«. 16 savezničkih avijatičara i 3 člana engleske vojne misije.
- 24. avgust** U duhu odluke Štaba 2. udarnog korpusa NOVJ, jedinice 3. udarne divizije iz šireg rejonu pl. Vojnika, preduzele protivudar na nemačke i četničke snage s ciljem da brzim prodorom preko Štitova i Konjskog izbiju u prostoriju kolašinskog, beranskog i andrijevičkog sreza i ponovo stvore slobodnu teritoriju.
- 24/25. avgust** — Iz rejonu s. Gvozd — Gradačka poljana — Komandirovo brdo 7. crnogorska udarna brigada 3. udarne divizije NOVJ, sa bataljonom Ozne, izvršila snažan napad na četnički Gvozdeni puk u rejonu Krnova polja i Ceranića gore (blizu Nikšića) i posle višečasovne borbe potpuno ga razbila. Gubici četnika: preko 350 mrtvih, veći broj ranjenih i 180 zarobljenih. Zaplenjeno je 10 mitraljeza, 16 p. mitraljeza, 5 minobacača, 120 pušaka, 250 ručnih bombi, 60 konja, veća količina municije, kao i mnogo drugog materijala.
- Kod s. G. i D. Polja (na Pivskoj planini) jedinice 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« razbile jače delove nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, zatim se u rejonu Varde prebacile na desnu obalu reke Tare.
- 26. avgust** — Jedinice 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ napale i razbile četnike u manastiru Morači i s. Đurdevini (kod Kolašina). Naročito žilav otpor pružila je grupa četnika u manastiru, gde je poginulo 9 četnika a zarobljena su dvojica. Iz 5. brigade su poginula 3 a ranjena 4 borca.
- 27. avgust** Jedinice 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ oslobodile Kolašin. Poginulo je 37 a zarobljeno 5 četnika.
- 28. avgust** Drugi i 4. bataljon 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ izvršili neuspeo napad na nemačku posadu u s. Mateševu (kod Kolašina). Neprijatelj se uporno branio iz jakih utvrđenja oko s. Mateševu, tako da napad nije imao uspeha ni sutradan.
- 30. avgust** Jedinice 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ napale na Berane (sada: Ivangrad), gde se nalazilo oko 1500 pripadnika muslimanske milicije i nešto četnika. Posle oštre borbe one su grad oslobodile a neprijatelja odbacile prema Rožaju i Pešteru.
- Jedinice 5. proleterske (crnogorske) udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ oslobodile Andrijevicu.
- 31. avgust** — Jedinice f. udarnog korpusa NOVJ oslobodile Savnik, u kome se nalazila manja grupa četnika.
- Jedinice 3. udarne divizije NOVJ oslobodile Mojkovac, koji su branili nemački vojnici i četnici.
- August** — Na teritoriji Crne Gore formirana 1. brigada narodne odbrane.

avgust 1944.

HRVATSKA

Kod s. Mikašinovića (blizu Ogulina) dolovi 3. udarne brigade 8. udarne divizije NOVJ napali iz zasede delove nemačke 392. legionarske divizije iz s. Tounja. Posle kraće borbe, nanevši neprijatelju gubitke od 18 mrtvih i 20 ranjenih, jedinice 3. udarne brigade su se preko šume Mašnike prebacile na desnu obalu r. Mrežnice,

Peta dalmatinska udarna brigada 19. divizije NOVJ razbila ustaško-domobransku posadu i zauzela s. Oklaj (kod Drniša).

U rejonu s. Beleca i s. Selnice (kod Zlatara) ustaše iz s. Zajezde, s. Konjšćine i s. Hrašćine — Trgovišće napale 1. zagorsku NO brigadu. Posle nekoliko obostranih napada i protivnapada neprijatelj je prinuđen na povlačenje u pravcu Zlatara.

Posle četvoročasovne borbe jedinice Osječke brigade 12. divizije NOVJ zauzele s. Badljevinu (kod Daruvara) u kome se branila jedna četa (jačine oko 130 vojnika) iz sastava domobranske 4. brdske brigade. Zaplenjeno je 8 mitraljeza, 66 pušaka, 4 pištolja, 8 automata i 21.000 metaka.

Nemačko-ustaške snage odbacile dva bataljona I. udarne brigade 13. divizije NOVJ i zauzele s. Vrbovsko (kod Ogulina).

Kod s. Dalja (na pruzi Osijek — Vukovar) delovi Osječskog NOP odreda miniranjem srušili neprijateljski transportni voz. Uništeni su lokomotiva, 4 vagona, 1 tenk i 2 kamiona.

Između s. Vrbovca i s. Gradeca delovi 3. diverzantskog bataljona i Istočne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Križevci na 28 mesta.

Kod železničkih stanica: Staro Petrovo Selo, D. Vrba, Rajić, Ludina i Kutina (na pruzi Beograd — Zagreb) saveznička avijacija bombardovala neprijateljske transporte.

Kod s. Prespe delovi 2. brigade »Matija Gubec« 32. divizije NOVJ napali iz zasede nemačku kolonu (jačine oko 240 vojnika) i posle kratke borbe prinudili je na povlačenje u pravcu Bjelovara.

Podravski NOP odred u sadejstvu sa Artiljerijskim divizionom 6. korpusa NOVJ izvršio neuspeo napad na tri čete ustaša iz sastava 15. i 16. ustaškog bataljona u s. Miklešu (kod Podrav. Slatine).

U rejonu s. Jesenja jedan bataljon nemačkih vojnika i jedna četa ustaša iz s. Đurmanca (kod Krapine) napali 1. zagorsku NO brigadu, ali su posle jednodnevne borbe odbačeni u pravcu Krapine.

Između s. Zdenčine i s. Desinca delovi Turopoljsko-posavskog NOP odreda i 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili prugu Zagreb — Karlovac na 40 mesta, 1 most i 1 bunker.

Naredbom Glavnog štaba NOV i PO za Hrvatsku, od dotadašnjeg Kordunaškog vojnog područja formirana Komanda 1. kordunaškog i Komanda 2. kordunaškog vojnog područja.

Po naređenju Štaba 10. korpusa NOVJ formirana Komanda zagorskog vojnog područja.

Na Kalniku, po naređenju Slaba 10. korpusa NOVJ, formiran 2. srpski bataljon, u sastavu Bjelovarskog NOP odreda.

U Podravini, po naređenju Štaba 10. korpusa NOVJ, od partizanskih četa iz Podravine formiran Podravski NOP odred Istočne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ.

Na velikom zboru u Moslavini (prisustvovalo preko 1000 ljudi) izabran Izvršni odbor NOF za okrug Čazma.

Delovi Omladinske brigade »Joža Vlahović« 40. divizije NOVJ zauzeli s. Duhove i s. Ulimik (kod Daruvara) u kojima su se branile ustaše i domobrani.

Po naređenju Štaba 8. korpusa NOVJ formirana Komanda dubrovačkog vojnog područja.

Jedinice Moslavačkog NOP odreda izvršile neuspeo napad na s. Gudovac (kod Bjelovara) u kome se branilo 300 ustaša i domobrana.

7. avgust Na putu D. Lapac — s. Dobro Selo 3. brigada 35. divizije NOVJ napadom i, zasede uništila nemačku motorizovanu kolonu od 26 kamiona s materijalom. Poginulo je i ranjeno 38 neprijateljskih vojnika. Oslobođeno je 17 zarobljenih boraca NOVJ koje su nemački vojnici sproveli u logor.
- Jedinice Posavskog NOP odreda Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ napale 1. četu domobranskog 1. brdskog puka u s. Rajiću (kod Okučana). Posle kraće borbe partizani su se povukli u pravcu Kričkog brda.
- Kod s. Korija (između Virovitice i s. Spišić-Bukovice) 2. bataljon Bilogorskog NOP odreda iz zasede napao kolonu jačine 600 nemačkih vojnika i ustaša, ali se povukao zbog dolaska pojačanja iz s. Pitomače.
- Na Sljemenu (blizu Zagreba) delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ miniranjem srušili transformator.
- Po naređenju Štaba 7. udarne divizije NOVJ, od Banijskog NOP odreda formirani 1. i 2. banijski NOP odred.
- Kod s. Lipovljana, s. Novske, s. Rajića i Dragalića saveznička avijacija bombardovala neprijateljske transportne vozove na železničkoj pruzi Beograd — Zagreb. Oštećene su 4 lokomotive.
- 7/8. avgust Kod o. Vira britanska motorna topovnjača MGB 662 i torpedni čamac MTB 670 napali nemački konvoj i 1 tenkonosač potopili a drugi teško oštetili.
8. avgust Oko 6000 neprijateljskih vojnika (iz nemačke 373. i 392. legionarske divizije, 4. ustaške brigade, domobranskog 10. lovačkog puka i četnici) iz s. Lovinca, Lapca, s. Ličkog Petrovog Sela, s. Babinog Potoka i s. Široke Kule otpočeli napad ka Krbavskom polju radi odbacivanja 35. divizije i 2. udarne brigade 8. udarne divizije NOVJ i prikupljanja žetve. Vodeći teške borbe neprijatelj je prošao kroz celu oslobođenu teritoriju Like, ali se, pod pritiskom jedinica NOVJ, 18. avgusta povukao u polazne garnizone.
- U s. Smilčiću (kod Benkovca) privremeno obrazovana udarna grupa 19. divizije NOVJ razbila delove četničke Zadarske brigade. Poginulo je 27 a zarobljeno 14 četnika.
- Iz Daruvara oko 200 domobrana, potpomognutih tenkovima, napalo delove 12. udarne brigade 12. divizije NOVJ kod s. G. Daruvara. Posle petočasovne borbe neprijatelj je prinuđen na povlačenje u Daruvar.
9. avgust Druga brigada 13. divizije NOVJ napala neprijateljsku posadu i zauzela s. Bosiljevo (kod Ogulina). Neprijatelj je sutradan povratio selo.
- U s. Končanici (kod Daruvara), na poziv Štaba 12. divizije NOVJ, 6. četa 4. brdskog puka domobranske 4. brdske brigade predala se jedinicama Cehoslovačke NO brigade »Jan Žiška«. Plen: 6 puškomitraljeza, 8 automata, 40 pušaka, 2 minobacača sa 60 mina, 24.000 metaka i drugi ratni materijal.
- Kod s. Hromca (blizu Krapine) bataljon nemačkih vojnika iz s. Đurmanca, ojačan jednom četom ustaša iz Krapine, napao 3. bataljon 1. zagorske NO brigade. Posle kraće borbe neprijatelj je odbačen.
- Između V. Gorice i s. Mraclina (na pruzi Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz, uništivši lokomotivu i 2 vagona.
- 9/10. avgust Jedinice NOU brigade »Franjo Ogućinar Seljo« napale ustaško uporište u s. Martinškoj Vesi (kod Siska), pa se posle četvoročasovne borbe povukle.
10. avgust Delovi 1. brigade 33. divizije NOVJ zauzeli s. Dubravčak (kod Ivanić-Grada), u kome se branilo oko 60 ustaša i milicionera. Neprijatelj je imao 4 mrtva i 55 zarobljenih. Zaplenjeni su mitraljez, p. mitraljez i 50 pušaka.
- Delovi 2. brigade 33. divizije NOVJ zauzeli s. Mahovo (kod Ivanić-Grada) u kome se branilo 45 ustaša i milicionera. Neprijateljska posada cela je uništena.
- U blizini s. Sirača oko 500 vojnika nemačke 1. kozačke konjičke divizije iz s. Grahovljana (kod Pakraca) napalo jedinice Osječke brigade 12. divizije NOVJ. Posle kraće borbe neprijatelj je odbačen u polazni garnizon.
- Kod s. Končanice (blizu Daruvara) delovi 12. i 40. divizije NOVJ vodili borbu protiv U. ustaškog bataljona i 1. bataljona domobranskog 4. brdskog puka (ojačanih tenkovima i izviđačkim i inženjerskim jedinicama). Pod pritiskom jedinica NOVJ neprijatelj se povukao u Daruvar.

- U s. Prav. Sagovini (kod Nove Gradiške) bataljun »Hajduk Veljko« Posavskog NOP odreda Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ napao 150 nemačkih vojnika. Posle kraće borbe neprijatelj se povukao u pravcu Nove Gradiške
- Kod s. Crkvine delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ porušili prugu Križevci — Bjelovar.
- U. avgust*
- Jedinice 2. brigade 13. divizije NOVJ odbile napad 200 nemačkih vojnika iz s. Bosiljeva (kod Ogulina) ka s. Bosancima.
- Kod s. Grahovljana i s. Dragovića (blizu Pakraca) jedinice Osječke brigade 12. divizije NOVJ napale delove nemačke 1. kozačke konjičke divizije i odbacile ih u pravcu s. Badljevine.
- Delovi Zagorskog NOP odreda zauzeli s. Laduč (kod Samobora) i braniocima — nemačkim vojnicima i domobranima — naneli gubitke od 3 mrtva. 6 ranjenih i 14 zarobljenih, te zaplenili 2 p. mitraljeza i 18 pušaka.
- 12. avgust*
- U s. Pakranima (kod Daruvara) jedinice domobranskog 4. brdskog puka iz Daruvara i s. Doljana napale 12. udarnu brigadu 12. divizije NOVJ, a kod s. Markovca napale Cehoslovačku NO brigadu Jan Žiška«. Posle osmočasovne borbe neprijatelj je odbačen u polazne garnizone.
- Selo Skenderovce (kod Slav. Požege) zauzeli delovi Brodske brigade 28. udarne divizije NOVJ. Selo je branilo oko 320 domobrana i ustaša.
- Po naređenju Štaba 8. korpusa NOVJ Makarski i Imotski NOP odred reorganizovan! u Grupu biokovskih udarnih bataljona.
- 13. avgust*
- Na prostoriji s. Plitvička Ljeskovac — s. Prijeboj — s. Čujića Krčevine (kod Titove Korenice) otpočeo trodnevni napad u kome je 2. udarna brigada 8. udarne divizije NOVJ odbacila delove nemačke 392. legionarske divizije prema Bihacu i s. Babinom Potoku. Neprijatelj je imao oko 140 vojnika izbačenih iz stroja, a jedinice 2. udarne brigade su imale 6 mrtvih i 29 ranjenih boraca.
- Delovi 7. vojvodanske udarne brigade napali s. Feričanee (kod Našica) i potisnuli ustašku posadu, ali je ova još istog dana protivnapadom povratila selo i potisnula Brigadu prema Podrav. Slatini.
- 14. avgust*
- Štab 7. udarne divizije NOVJ sa 3. i 4. brigadom krenuo iz Banije u Moslavinu u cilju zajedničkih operacija sa 10. korpusom NOVJ. U Baniji je, radi usklađivanja dejstava 1. udarne brigade »Vasilj Gačeša«, 2. udarne brigade i 1. i 2. banijskog NOP odreda, formiran Operativni štab za Baniju. On je operacijama tih jedinica rukovodio do povratka Štaba 7. udarne divizije NOVJ krajem oktobra 1944.
- S linije Daruvar — Pakrac dva puka nemačke 1. kozačke konjičke divizije, tri bataljona domobranske 4. brdske brigade i dva ustaška bataljona napali jedinice 12. divizije NOVJ na odseku s. Markovac — s. Bijela — s. Sirač (kod Daruvara). Posle jednodnevne borbe neprijatelj je popalio s. D. Borke, s. Markovac, s. Bijelu i s. Pakranu, a zatim se povukao u polazne garnizone.
- Jedinice 13. divizije NOVJ izvršile neuspeo napad na s. Drežnicu (kod Ogulina).
- 15. avgust*
- U Glini, posle dvodnevnog rada, završen I kongres pravnika Hrvatske. Prisustvovali su i predstavnici ZAVNOH-a i NOF-a i komandant Glavnog štaba NOV i PO za Hrvatsku. Raspravljalo se o sudstvu, zakonodavstvu, ratnim zločinima neprijatelja i zadacima pravnika.
- Na zboru u s. Pčelicu (kod Virovitice) izabran Sreski odbor NOF-a za Viroviticu.
- Na poluostrvu Pelješcu dve čete 1. bataljona 1. dalmatinske udarne brigade 26. divizije NOVJ iz zasede napale nemačku kolonu koja se kretala iz s. Lovišta prema Orebiću. Neprijatelj je imao 12 mrtvih i 21 zarobljenog.
- Delovi 3. diverzantskog bataljona i Udarnog bataljona Istočne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ porušili železničku prugu Zagreb — Križevci na 100 mesta.
- Avgust p. p.*
- Po naređenju Štaba 4. korpusa NOVJ formiran Operativni štab za Kordun.
- Avgust d. p.*
- Po naređenju Slaba 6. korpusa NOVJ rasformiran Daruvarski NOP odred Zapadne grupe NOP odreda, a njegovo ljudstvo ušlo u sastav jedinica Osječke brigade 12. divizije NOVJ.
- 16. avgust*
- Izabran Odbor NOF-a za okrug Pazin (u Istri)
- Na ž. st. Zagreb aktivisti NOP-a postavili paklenu mašinu u vagon brzog voza. Ranjena su 3 ustaška oficira i 1 podoficir.

- Kod s. Drljanovca i s. Bulinca nemačke 1 ustaško-domobranske snage, nadirući iz s. Hercegovca, napale 2. brigadu »Matija Gubec« 32. divizije NOVJ i probile se prema Bjelovaru.
 - Saveznička avijacija bombardovala Novsku. Oštećeni su koloseci i 3 vagona-cisterne, a 8 vagona je izgorelo.
 - Između Borova i s. Dalja delovi Osječkog NOP odreda i 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz i uništili 2 lokomotive i 9 vagona.
- 17. avgust*
- U s. Lipovljanima (kod Banove Jaruge) delovi Brodske brigade 28. udarne divizije NOVJ napali 1. bataljon domobranske 5. posadne brigade, ali su se posle kraće borbe i obostranih gubitaka povukli.
 - Kod s. M. Crešnjevica (blizu Bjelovara) oko 250 ustaša iz s. Pilomače napalo 1. udarnu brigadu »Braća Radić« 32. divizije NOVJ. Posle kraće borbe ustaše su proterane u polazni garnizon.
 - Saveznička avijacija bombardovala železničke stanice Sibinj, Novu Kapelu-Batrinu, Novsku, Novu Gradišku i Rajić a u Gojili zapalila dva skladišta sa naftom.
- 17/18. avgust*
- Jedinice 2. brigade 13. divizije NOVJ napale posadu u s. Josipdolu (iz sastava nemačke 392. legionarske divizije). Kad je posadi pristiglo pojačanje, one su se povukle.
- 18. avgust*
- Između s. Generalskog Stola i s. Zvečnja 3. udarna brigada 8. udarne divizije NOVJ i delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili prugu Karlovac — Ogulin na 71 mesto.
 - U rejonu s. Hrašća, s. V. Erjavca i s. Breznika (kod Karlovca) delovi Karlovačkog NOP odreda odbili napad ustaških snaga iz s. Ozlja, s. Zorkovca, s. Mahična i s. Stativa i prinudili ih na povlačenje u polazne garnizone.
 - U s. Humu (kod Virovitice), po naređenju Glavnog štaba NOV i PO za Hrvatsku, od boraca iz 6. korpusa NOVJ formirana 4. brigada narodne odbrane Hrvatske. Ona je ušla u sastav 1. divizije KNOJ-a.
 - Prva udarna brigada »Braća Radić« 32. divizije NOVJ napala s. Pitomaču (kod Bjelovara). Selo je branio 37. ustaški bataljon. Brigada se posle petočasovne borbe povukla, pretrpevši gubitke od 4 mrtva i 24 ranjena. Neprijatelj je imao 4 mrtva i 12 ranjenih.
 - Jedinice 12. i 40. divizije NOVJ zauzele s. Grubišno Polje (kod Daruvara) u kome se branio jedan bataljon domobranske 4. brdske brigade i manji broj nemačkih vojnika, milicionera i žandarma. Posle toga neprijatelj je svoje posade iz s. Končanice i s. Zdenaca povukao u Daruvar. Neprijatelj je imao 71 mrtvog, 53 ranjena i 193 zarobljena vojnika. Zaplenjeno je: 2 topa, 7 mitraljeza, 9 p. mitraljeza, 2 minobacača, 22 automata, 171 puška. 1 radio-stanica, 17.500 metaka itd.
- 19. avgust*
- Na putu Zagreb — s. Oroslavie Omladinski bataljon Zagorskog NOP odreda izvršio napad na ustaški kamion i ubio 5 ustaša, petoricu ranio i jednog zarobio, te zaplenio p. mitraljez, 3 automata i 29 pušaka.
 - Delovi 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ razrušili železničku prugu Banova Jaruga — Pakrac na 34 mesta.
- 20. avgust*
- Na sreskoj konferenciji NOF-a za Sušak izabran Sreski odbor NOF-a.
 - Kod o. Murtera 1. četa mornaričke pešadije 3. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ potopili čamac s nekoliko nemačkih vojnika.
 - Osamnaesta brigada 40. divizije NOVJ napala 1. bataljon domobranskog 1. brdskog puka i 7. četu 2. bataljona domobranskog 4. brdskog puka u s. Hercegovcu (kod Daruvara). Brigada se pred veće morala povući zbog jakog otpora neprijatelja, kome je došlo pojačanje iz Kutine, s. Garešnice i s. Popovače, i zbog svojih osetnih gubitaka.
 - U Koprivnici delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ zapalili vojni senjak. Izgorelo je 10 vagona sena.
 - Jedinice Karlovačke brigade 34. divizije NOVJ i delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ oštetili železničku prugu Karlovac — s. Ozalj na 40 mesta i srušili 107 betonskih stubova električnog voda između ta dva naselja.
- 20/21. avgust*
- Kod s. Lonje (blizu Kostajnice) jedinice 17. udarne brigade i Brodske brigade 28. udarne divizije NOVJ izvršile prebacivanje žita preko komunikacije Beograd — Zagreb i r. Save u Baniju.

21. avgust — Kod železničkih stanica: Okučani, Sibinj, Nova Gradiška i Oriovac saveznička avijacija bombardovala neprijateljske transporte na pfuzi Beograd — Zagreb. Tom prilikom je pruga oštećena i saobraćaj obustavljen.
22. avgust — Ustaše iz s. Jasenovca (kod Dubice), oko 1000 njih, zapalile sve zgrade u selima Crkvenom Boku, ivanjskom Boku i Strmenu i pohapsile oko 220 ljudi, žena i dece, a ostale seljake pobile i bacile u vatru.
- Nemačke i ustaško-domobranske snage iz Daruvara, s. Hercegovca i s. Pavlovca napale jedinice 12. divizije NOVJ u blizini s. Grubišnog Polja (kod Daruvara). Posle četvoročasovne borbe one su uspele da potisnu jedinice NOVJ i da zauzmu s. Grubišno Polje. Neprijatelj je imao 90 vojnika izbačenih iz stroja, a jedinice 12. divizije — 9 mrtvih, 24 ranjena i 16 nestalih boraca. U toj borbi je poginuo i komandant 12. NOU brigade Ivan Senjug Ujak, narodni heroj.
23. avgust — Dva nemačka i jedan ustaški bataljon sa domobranskom Hrvatskom mornaričkom legijom i četnicima (oko 2000 vojnika) izvršili napad iz Ogulina ka s. Vrbovskom i iz s. Zlobina ka s. Mrkoplju. Neprijatelj se probio do s. Srpskih Moravica i s. Mrkoplja, gde se spojio sa snagama iz s. Zlobina. Pod pritiskom jedinica 13. divizije NOVJ prinuđen je 27. i 20. avgusta na povlačenje u polazne rejone.
- Kod s. Ivanske 1. brigada 33. divizije NOVJ napala dve nemačke 1 jednu žandarmarijsku četu i odbacila ih prema Bjelolučaru.
24. avgust — Između s. Brđana i s. Blinjskog Kuta jedinice 1. udarne brigade »Vasilj Gačeša« 7. udarne divizije NOVJ porušile železničku prugu Sisak — Sunja i uništile lokomotivu i 12 vagona. Poginulo je 35 neprijateljskih vojnika i oficira, dok ih je 46 zarobljeno.
- Kod s. Grubišnog Polja (blizu Daruvara), po naređenju Glavnog štaba NOV i PO za Hrvatsku, od Bilogorskog NOP odreda i 1. bataljon omladinske brigade »Joža Vlahović« formirana Virovitička brigada 40. divizije NOVJ.
- U Vinkovcima saveznička avijacija porušila železničku stanicu, a na ž. st. Sesvete (kod Zagreba) uništila neprijateljsku kompoziciju.
- Otpočela III sednica Predsedništva ZAVNOH-a. Na toj sednici, koja je trajala dva dana, razmatrano je pitanje školstva, obrazovanja je verska komisija i doneta je odluka o poništavanju prisilnog pokatoličavanja Srba na teritoriji NDH.
25. avgust — Delovi Brodske brigade 28. udarne divizije NOVJ napali na oko 100 ustaša i domobrana u s. Kukunjevcu (kod Pakraca). Napad nije uspeo zbog dolaska pojačanja iz Pakraca i Lipika. Neprijatelj je imao 2 mrtva i 23 ranjena vojnika.
26. avgust — Mađarski bataljon »Šandor Petefi« 6. korpusa NOVJ zauzeo s. Blagorodovac (kod Daruvara) u kome se branilo oko 60 nemačkih vojnika.
27. avgust — Na konferenciji NOF-a za srez Pakrac izabran Sreski odbor NOF-a.
- U Korenici (sada: Titova Korenica), na okružnoj konferenciji NOF-a za Liku, kojoj je prisustvovalo preko 1200 delegata iz svih srezova Like, izabran Okružni odbor NOF-a za Liku.
- U Vojniću, na okružnoj konferenciji NOF-a za okrug Karlovac, kojoj je prisustvovalo oko 600 delegata iz svih srezova karlovačkog okruga i iz jedinica 8. udarne divizije NOVJ, izabran Okružni odbor NOF-a za Okrug Karlovac.
- U rejonu s. Petrovskog nemačka kolona iz Krapine i 4. četa 3. bataljona domobranske Zagrebačke posadne brigade napale 1. zagorsku NO brigadu i posle kraće borbe potisnule je s njenih položaja.
- U Zumberku, po naređenju GŠ NOV i PO za Hrvatsku, od boraca Zumberačkog NOP odreda formirana Zumberačka brigada 34. divizije NOVJ.
- 27/28. avgust — Jedinice 9. divizije NOVJ otpočele napad na Gračac. Borbe su vođene do 29. avgusta, kada su se, zbog žilavog otpora snaga nemačke 373. legionarske divizije i četničke Gračačke brigade, jedinice NOVJ povukle na polazne položaje. Gubici neprijatelja nisu utvrđeni, dok je 9. divizija imala 32 mrtva, 145 ranjenih i 8 nestalih boraca.
29. avgust — Štab 6. korpusa NOVJ naredio potčinjenim jedinicama da rušenjem komunikacija na svojim operativnim područjima onemogućavaju prebacivanje neprijateljskih jedinica na područja južno od r. Save.

- Kod s. Zvonika (blizu Bjelovara) nemačka kolona napala 2. bataljon 1. brigade 33. divizije NOVJ. Posle kraće borbe bila je odbačena.
 - Kod rta Kabal na o. Hvaru nemačka artiljerija sa o. Brača potopila patrolni čamac PC 47 iz Hvarske flotile 4. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ.
 - U Istri, po naređenju Štaba 11. korpusa NOVJ, formiran 3. buzetsko-porečki NOP odred.
 - U s. Čabru (kod Delnica), po naređenju Štaba 11. korpusa NOVJ, formirana 3. istarska brigada 43. divizije NOVJ.
 - U udbinskom srezu održana II okružna konferencija USAOH-a za Liku. Izabran je nov Okružni odbor USAOH-a.
- 29/30. avgust — Virovitička brigada 40. divizije NOVJ prekinula železničku prugu Virovitica — Barč na 9 mesta.
30. avgust — Između s. Gradeca i s. Prikraja (na pruzi Zagreb — Križevci) delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva neprijateljska transportna voza. Uništeno je 16 vagona i 1 lokomotiva a 1 lokomotiva je oštećena.
31. avgust — Jedinice Operativnog štaba za Baniju (1. udarna brigada »Vasilj Gačeša« i 2. udarna brigada 7. udarne divizije NOVJ i 1. i 2. banijski NOP odred) otpočele osmodnevna dejstva na komunikacije u Baniji. (Pruga Sisak — Dubica porušena je na 346 mesta a pruga Sunja — Kostajnica — Dvor na 73 mesta; srušeno je 18 mostova i 1 propust.)
- Na odseku Kutina — s. Popovača, na dužini od 7 km, jedinice 7. udarne divizije 4. korpusa NOVJ¹ prekinule železničku prugu Beograd — Zagreb na 160 mesta i porušile ž. st. Voloder i više železničkih mostova, propusta i bunkera duž pruge. Poginulo je 28 i ranjeno 20 nemačkih vojnika i domobrana. Na tom odseku pruga nije radila više od 10 dana.
 - Turopoljsko-posavski NOP odred i delovi ? diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ porušili prugu Zagreb — Sisak na 50 mesta, zatim srušili 3 mosta i 3 propusta na putu između ta dva grada.
- Avgust k. — Po naređenju Štaba 10. korpusa NOVJ formirana Komanda posavskog vojnog područja 10. korpusa NOV.T.
- Avgust — U šumi Radiševo kod s. Gunje (blizu Županje) nemački vojnici streljali sekretara OK KPJ za Majevicu Mirka Filipovića, narodnog heroja.

MAKEDONIJA

1. avgust — Prva makedonska NOU brigada i 1. albanska partizanska brigada zauzele Debar (osim kasarni) i oslobodile političke zatvorenike. Istovremeno je na putu Debar — Struga 1. kosovsko-metohijska NOU brigada vodila oštre borbe protiv delova nemačke 297. pešadijske divizije koji su pokušavali da se iz Struge probiju za Debar, u pomoć svome garnizonu. Posle trodnevni borbi, zbog nestanka municije, brigade NOVJ su se povukle na pl. Karaorman a albanska brigada u Albaniju. U tim borbama neprijatelj je imao oko 150 mrtvih i ranjenih, dok su brigade imale 20 mrtvih i oko 60 ranjenih boraca. Uništeno je više kamiona i nekoliko tenkova.
- Bugarski sreski upravitelj u Negotinu predložio ministru unutrašnjih poslova Carevine Bugarske: u Tikvešu sve stanovnike od 18 do 40 godina mobilisati i uputiti u radne bataljone, i time onemogućiti odlazak naroda u partizane.
2. avgust — U manastiru Sv. Prohor Pčinjski (kod Kumanova), u prisustvu 122 predstavnika — delegata makedonskog naroda, održimo I zasedanje Antifašističkog sabora narodnog oslobođenja Makedonije (ASNOM-a). Na zasedanju je, u skladu sa odlukama II zasedanja AVNOJ-a potvrđen državopravni položaj Makedonije kao ravnopravne federalne jedinice u okviru federativne Jugoslavije; doneta je odluka o najvišim organima vlasti, i ASNOM se konstituisao u najviši predstavnički, zakonodavni i izvršni organ vlasti makedonskog naroda; makedonski jezik je uveden kao službeni jezik u Makedoniji.
- U s. Oblovcima (kod Kumanova) 3. makedonska NOU brigada napala bugarsku posadu i posle kraće borbe nanela joj osetne gubitke. Brigada je zaplenila 15 pušaka i drugi ratni materijal.

¹ Sedma udarna divizija (bez 1. udarne brigade »Vasilj Gačeša« i 2. udarne brigade) bila je privremeno pod komandom 10. korpusa NOVJ.

- Us. Zborskom (na pl. Kožufu) formirana 5. makedonska NO brigada.
4. avgust CK KP Makedonije uputio proglas makedonskom narodu: poziva ga da pojača borbu protiv okupatora i domaćih izdajnika, te na laj način potpomogne da se što skorije sprovedu u život odluke i rezolucije I zasedanja ASNOM-a.
4. avgust U rejonu s. Malog i Golemog Gopena (kod Radovišta) dva bataljona 4. makedonske NO brigade napala 2. četu bugarskog 48. pešadijskog puka. Posle dvočasovne borbe četa je napustila položaj i povukla se ka Radovištu. pretrpevši gubitke od 2 mrtva i 3 ranjena vojnika. Bataljoni su imali nekoliko ranjenih boraca.
- U rejonu s. Konjskog (kod Kavadaraca) 2. makedonska NOU brigada napala kolonu iz sastava 56. puka bugarske 14. pešadijske divizije i zarobila 34 vojnika i 1 oficira, a zaplenila 6 zaprežnih kola s ratnom opremom.
- C. avgust U duhu direktive VS NOV i POJ, GS NOV i PO za Makedoniju izdao naredbu da se u Makedoniji formiraju 4 operativne zone: 1. skopska, 2. bitoljska, 3. bregalničko-strumička i 4. dobarsko-kičevska. Naredbom su određene granice zona i komandni kadar.
- S. avgust GS NOV i PO za Makedoniju izdao naredbu 8. preševskoj NO brigadi da pripremi napad na ž. st. Bukorovce (kod Preševa), u sklopu opšteg napada na bugarske garnizone na pruži s. Tabanovce — Vranje.
- GS NOV i PO za Makedoniju naredio formiranje posebnih omladinskih jedinica (četa, bataljona i brigada) u sklopu jedinica NOV.
- GS NOV i PO za Makedoniju izdao naredbu o organizacionoj strukturi i zadacima korpusa, komandi vojnih područja i komandi mesta.
9. avgust GS NOV i PO za Makedoniju uputio delegata u Stab 4. operativne zone NOV i PO Makedonije radi pružanja pomoći ovome štabu i radi održavanja veze sa Vrhovnim štabom NOV i PO Albanije.
- Na pl. Karaormanu 1. makedonska NOU brigada otpočela četvorodnevne žestoke borbe protiv delova nemačke 297. pešadijske divizije radi odbrane slobodne teritorije u Župi, struškoj Matesiji i pl. Karaormanu. U tim borbama poginulo je 77 neprijateljskih vojnika i više ih je ranjeno. Brigada je imala 2 poginula i 1 ranjenog borca. Ona se povukla na pl. Bistru.
- U vezi s naredbom GS NOV i PO za Makedoniju od 8. avgusta reorganizovan 3. bataljon 3. makedonske NOU brigade i formiran kao omladinski bataljon »Done Filipovskl«.
- 9/10. avgust — Na Veljoj glavi (kod Kumaova) 3. makedonska NOU brigada napala bugarski policijski odred (oko 120 policajaca i kontračetnika) i posle kraće borbe prinudila ga na povlačenje, nanevši mu gubitke od 16 ranjenih i zaplenivši p. mitraljez, municiju i drugu opremu. Brigada je imala 1 mrtvog i 2 ranjena borca.
10. avgust U rejonu s. Krnjeva i s. Konopišta (blizu Kavadaraca) 2. makedonska NOU brigada napala bugarske posude U tim borbama neprijatelj je imao 25 mrtvih i 4 zarobljena, a 2. brigada — 9 mrtvih i 8 ranjenih. Zaplenjeno je: vojni magacin u s. Krnjevu, 8 kola. 16 konja sa ratnom opremom, 1 p. mitraljez, 4 puške i 5.000 metaka.
12. avgust Pri GS NOV i PO za Makedoniju formirano Obaveštajno odeljenje. Ono je razradilo uputstvo o radu obaveštajnih organa u brigadama, vojnim područjima, komandama mesta i. kasnije, u divizijama i korpusima, u kojima su formirane izviđačke čete i vodovi.
- U rejonu s. Krnjeva i s. Konopišta (kod Kavadaraca) 2. makedonska NOU brigada napala bugarske snage iz Kavadaraca. Posle viščasovne borbe, kada je neprijatelju stiglo pojačanje od oko 400 vojnika i napalo je s leđa, ona se povukla ka pl. Kožufu. Neprijatelj je imao 17 mrtvih i 2 zarobljena a 2. brigada — 7 mrtvih i 3 ranjena.
- U rejonu s. Barova (kod Kavadaraca) delovi 2. bataljona 2. makedonske NOU brigade napali iz zasede bugarsku kolonu — oko 70 vojnika i komoru, naneli neprijatelju gubitke od 4 mrtva i 35 zarobljenih (skoro polovina zarobljenika pristupila bataljonu) i zaplenili 16 pušaka, 8 konja i šestoro kola sa raznim materijalom.
- 12/13. avgust — U rejonu s. G. Konjara (kod Kumanova) 3. makedonska NOU brigada i Kumanovski NOP odred porušili dva mosta i spalili ž. st. Tabanovce. Te objekte su branili jedan bugarski konjički eskadron i kontračetnici. Neprijatelj je imao 4 mrtva i 9 ranjenih; uništena su mu 4 mitraljeza a jedan je zaplenjen. Brigada je imala 6 mrtvih, 13 ranjenih i 13 nestalih boraca.

Između s. Kapinova i s. Bogomile (kod Titovog Velesa) delovi 5. makedonske NO brigade napali na delove bugarskog veleškog garnizona, pa se posle viščasovne borbe povukli ka Solunskoj glavi. Imali su 3 poginula borca. Neprijatelj je imao 1 mrtvog i 2 ranjena.

13. avgust • U blizini ž. st. Klajman (sada: Ljutica Stojan, na pruzi Titov Veles — Prilep) Veleški NOP odred »Trajče Petkanovski« miniranjem pruge srušio dve lokomotive teretnog voza.
14. avgust U Debarcama (kod Ohrida), od Siptarn iz kičevskog i debarskog kraja, formiran Šiptarski (kičevsko-dbarski) NOP odred. (Kasnije je od njega formirana 4. šiptarska NO brigada.)
- Na visu Panici (na pl. Plačkovici) 4 makedonska NO brigada napala bugarske snage jačine do bataljona i posle dvočasovne borbe nanela im gubitke od 15 mrtvih i 7 ranjenih vojnika. Brigada je imala 7 mrtvih i 12 ranjenih boraca. Zaplenjeno je: 40 pušaka, 1 mitraljez, 4 automata, 5000 metaka, komora sa hranom i druga ratna oprema.
- August p. p. U s. Ravnom (na pl. Rujanu), od ljudstva iz preševskog kraja, formirana 8. preševska NO brigada.
16. avgust GS NOV i PO za Makedoniju naredio 1. NOU i 5. makedonskoj NO brigadi da izvrše pokret za Poreč (kod Broda) i tamo razoružaju četnike, a potom svoja dejstva orijentišu ka Brodu i Kruševu radi stvaranja slobodne teritorije na tom području.
- Na pl. Plačkovici 4. makedonsku NO brigadu napali delovi bugarske 17. pešadijske divizije iz kočanskog, carevoselskog, strumičkog i štipskog garnizona. Brigada se, posle četvorčasovne borbe, povukla za Beli kamen. Neprijatelj je imao 46 mrtvih i 12 zarobljenih vojnika. Brigada je imala 9 mrtvih i 6 ranjenih boraca, Zaplenila je 2 minobacača, 4 mitraljeza, 50 pušaka i dosta municije.
19. avgust Sekretar 2. oblasnog komiteta KPM podneo CK KP Makedonije izveštaj o aktivnosti VMRO-a na teritoriji toga komiteta i u Egejskoj Makedoniji. U lom se izveštaju. pored ostalog, konstatuje da stanovništvo prezire funkcionere VMRO-a, nazivajući ih nemačkim i bugarskim špijunima.
20. avgust GS NOV i PO za Makedoniju izveslio VŠ NOV i POJ o pripremanju bugarsko-nemačke ofanzive na prostoriju Kumanovo — Custendil — Pirot — Vranje. (Do ofanzive nije došlo, jer je uskoro Bugarska kapitulirala.)
22. avgust GŠ NOV i PO za Makedoniju naredio Stabu 2. operativne zone NOV i PO Makedonije da formira 9. i 10. NO brigadu i 41. diviziju NOVJ; da ovu diviziju, posle formiranja, orijentiše na železničku prugu Prilep — s. Bogomila, a delom snaga na prugu Đevdelija — Veles (sada: Titov Veles).
- U s. Zborskom (na pl. Kožufu), u Grčkoj, od ljudstva iz bitoljskog kraja formirana 7. makedonska NO brigada a od ljudstva iz tikveškog kraja 9. i 10. makedonska NO brigada.
- U smislu direktive VŠ NOV i POJ GŠ NOV i PO za Makedoniju postavio zadatke potčinjenim jedinicama da u vremenu od 1. do 7. septembra pojačaju dejstva na komunikacijama: Veles — (sada: Titov Veles) — Skoplje, Skoplje — Kičevo i Prilep — Veles, jer će u to vreme, po već utvrđenom planu, po tim komunikacijama dejstvovati i saveznička avijacija.
- Kod ž. st. Sogle (blizu Titovog Velesa) Veleški NOP odred »Trajče Petkanovski« napao i proterao bugarsko obezbeđenje a zatim spalio opštinsku zgradu u selu. Bugarsko obezbeđenje je imalo 1 poginulog, 1 ranjenog i 1 zarobljenog vojnika. Odred nije imao gubitaka.
- Kod Drenovske klisure (na putu Prilep — Gradsko) delovi 2. makedonske NOU brigade napali kolonu i zapalili 7 nemačkih kamiona. Tu je poginulo 15 nemačkih i 3 bugarska vojnika, a zaplenjeno je 250 pari odela i druga oprema. Gubici 2. brigade nisu ustanovljeni.
23. avgust Četvrta makedonska NO brigada, posle viščasovne borbe, zauzela Berovo. Tu je razbila mesnu policiju i četu policajaca koja je došla u pomoć iz Pehčeva. Poginulo je 20 policajaca i 3 vojnika, a zarobljeno je 7 vojnika. Zaplenjeno je: 15 pušaka, 3 pištolja, 6 konja, 2,500.000 leva i drugi materijal. Istog dana 4. brigada je napustila Borovo.
- U Drenovskoj klisuri (na putu Prilep — Gradsko) delovi 2. makedonske NOU brigade iz zasede napali nemačku kolonu od 12 kamiona. Tri kamiona su uništili, a

ostali su se vratili u Prilep. Poginulo je 12 vojnika, a zaplenjeno je: 1 top, 8 pušaka, 5 pištolja, 4000 metaka, motocikl i druga oprema.

- 23/24. avgust** — Treća makedonska NOU brigada i jedan bataljon 8. preševske NO brigade napali bugarsku posadu rudnika kod s. Eojanc (blizu Kumanova), te uništili centralu, magacin, druge rudničke zgrade i 2 bunkera, zarobili 28 bugarskih vojnika i zaplenili 60 pušaka i 4 p. mitraljeza. Brigada je imala 3 poginula i 6 ranjenih boraca.
- 24. avgust** — GS NOV i PO za Makedoniju uputio proglas bugarskim okupatorskim snagama u Makedoniji, u kome poziva bugarske oficire, podoficire i vojnike da ne uzimaju učešća u borbama protiv jedinica NOVJ, nego da prelaze na njihovu stranu radi zajedničke borbe protiv nemačkog okupatora, kako bi spasli svoju zemlju od katastrofe.
- U pokretu iz Karadžoe (u Grčkoj) za bitoljsko područje, 7. makedonska NO brigada napala posade bugarskih karaula Urup i Serova poljana (na grčko-jugoslovenskoj granici) i odbacila ih u s. Starovlnu (kod Bitolja).
- 25. avgust** — Na Panici (na pl. Plačkovici) formiran Maleševski (Maleški) NOP odred, sa zadatkom da dejstvuje u rejonu Berova, Pehčeva i Carevog Sela (sada: Delčeva).
- U s. Brezi (kod Broda) 1. kosovsko-metohijska NOU brigada i 5. makedonska NO brigada razoružale oko 220 čelnika. Ovi četnici, koji su se bez otpora predali, većinom su prišli jedinicama NOVJ.
- Treći bataljon 7. makedonske NO brigado napao na bugarski granični pododsek »Jelak« (na grčko-jugoslovenskoj granici), naterao graničare u bekstvo i zapalio karaulu.
- 26. avgust** — Na pl. Karaormanu (kod Struge), od dotadašnjeg Šiptarskog (kičevsko-debarskog) NOP odreda i novodošlog ljudstva iz debarskog, siruškog i kičevskog kraja, formirana 4. šiptarska NO brigada.
- PK SKOJ-a za Makedoniju uputio direktivno pismo skojevskim organizacijama Makedonije, u kome postavlja zadatke u duhu pisma CK SKOJ-a i 1 zasedanja AVNOJ-a: nastojati da se omladina masovno aktivira u NOF-u i da stupa u NOVJ; naročito prihvatiti omladinu koja stoji po strani ili je zavedena propagandom okupatora; u svim gradovima i selima formirati omladinske organizacije i odbore. U pismu se ukazuje na dotadanje greške u radu i daju smernice za budući rad.
- PK SKOJ-a za Makedoniju uputio direktivno pismo skojevskim organizacijama u vojsci: pored ostalog, postavlja im zadatak da nove omladince, koji masovno stupaju u jedinice NOVJ, što bolje osposobe za predstojeća dejstva i borbe radi konačnog oslobođenja Makedonije.
- Na grčko-jugoslovenskoj granici (na Kajmakčalanu) 7. makedonska NO brigada napala bugarske granične karaula: Dr Rajs. Starkov grob, Starkov zub i Popadiju. U borbama je bilo obostranih gubitaka. Zarobljeno je nekoliko bugarskih vojnika (od kojih su trojica stupila u 7. brigadu). Ovde je poginula Mara Esljeja Ovada Ovadija, politički komesar bataljona, narodni heroj.
- 28. avgust** — Kod s. Rakova (blizu Kostura, u Grčkoj) delovi 7. makedonske NO brigade zauzeli bugarsku graničnu karaulu Sv. Ilija, a zatim produžili pokret za s. Buf. Obostrani gubici su bili osetni.
- Kod s. Zdunja (blizu Broda), u borbi protiv bugarskih snaga, poginuo zamenik komandanta 5. makedonske NO brigado Ilija Jovanovski Cvetan Igne, narodni heroj.
- Ovog i nekoliko narednih dana 1. makedonska NOU brigada, sa oko 1000 seljaka iz Debaraca, porušila oko 3 km pruge Struga — Kičevo, železničke stanice Slivovo, Preseka, Botun, železničke mostove kod s. Mešešta i Presc-ke i mostove na putu kod s. Botuna, s. Melničana i s. Mogorča. Pored toga, uništila je tt liniju u dužini od oko 20 km. Ta pruga nije popravljena sve do oslobođenja Makedonije.
- 29. avgust** — U duhu direktive VS NOV i POJ o rušenju komunikacija uz sađejstvo savezničke avijacije, GS NOV i PO za Makedoniju naredio 1. makedonskoj NOU brigadi da od 1. do 10. septembra stalno napada i ruši objekte i postrojenja na železničkoj pruzi Gostivar — Kičevo i na komunikacijama Kičevo — Debar i Debar — Gostivar.
- Po naređenju GS NOV i PO za Makedoniju formiran Operativni štab za rukovođenje operacijama na teritoriji zapadno od r. Vardara. Taj štab je funkcionisao do kraja septembra 1944.
- U s. Pelincima (blizu Kumanova) formirana 11. makedonska NO brigada.

- 29/30. avgust — Treća makedonska NOU brigada, u dogovoru s partijskom organizacijom u zatvoru, napala zatvor u s. Idrizovu (kod Skoplja) i oslobodila oko 200 jugoslovenskih i oko 80 bugarskih političkih zatvorenika, te ih primila u svoje jedinice.
30. avgust — U rejonu s. Morana (blizu Skoplja) 3. makedonska NOU brigada, sa 280 bivših političkih zatvorenika, oslobođenih iz zatvora u s. Idrizovu (kod Skoplja), naišla na zasedu bugarskih artiljerijskih delova. Posle kraće borbe probila se ka s. Ramni Gaber. Imala je 2 poginula i 2 ranjeno borca. Zaplenila je mitraljez i oko 10 konja i uništila 3 topa.
- U rejonu s. Vinice (blizu Kočana) formiran Strumički i Plačkovički NOP odred.
- Četvrta makedonska NO brigada zauzela s. Vinicu, razbivši oko 40 bugarskih policajaca i zaplenivši 30 pušaka. Kada je neprijatlju pristiglo pojačanje iz Kočana, ona se povukla ka s. Gradecu.
- 30/31. avgust — Jedanaesta makedonska NO brigada napala bugarsko obezbeđenje ž. st. Glišić (blizu Kumanova) i posle kraće borbe zauzela i zapalila stanicu. Ona je, sem toga, porušila 8 skretnica i prugu na dužini od oko 150 m, oštetila 1 lokomotivu i spalila 3 vagona. Brigada je imala 1 poginulog borca.
- Kod s. Blaca (blizu Tetova) 1. kosovsko-metohijsku NOU brigadu napale jake snage balista. Neprijatelj nije uspeo da ovlada selom. Brigada je u toku noći produžila pokret preko Suve gore za s. Grgurnicu.
31. avgust — Stab 4L divizije NOVJ uputio pismo komandi bugarskog graničnog pododseka Mrežičko: poziva je da sa svojim jedinicama priđe NOVJ radi zajedničke borbe protiv nemačkog okupatora, ili da preda oružje i opremu i povuče se u Bugarsku. Taj zahtev je odbijen.
- Kod s. Grgurnice (blizu Tetova) 1. kosovsko-metohijska NOU brigada razbila jake snage balista i prinudila ih da u neredu odstupe prema Tetovu.
- Avgust k. — Formirana Devdelijska, Tikveška i Prilepska komanda vojnog područja.
- U Poreču, od Porečkog NOP odreda i četnika koji su 25. avgusta prišli NOVJ, formirana Porečka makedonska NO brigada.
- U s. Lisicu (kod Titovog Velesa) PK SKOJ-a za Makedoniju organizovao kurs za osposobljavanje skojevskili rukovodilaca u vojsci i u pozadini.

SLOVENIJA

- I. avgust — Posle dvodnevni oštrih borbi 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzela nemačko uporište Gornji Grad, jačine 150 vojnika. Od ovih vojnika, tri su poginula, jedan je ranjen, ostali su zarobljeni. Plen: 2 mitraljeza, 1 p. mitraljeza, 27 automata, 121 puška i dosta druge vojne opreme.
- Prva slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 1-l. divizije NOVJ, na položajima s. Soteska — s. Završče, 1 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, na položajima s. St. Janž — s. Meliše, vodile teške borbe protiv nemačkih kolona koje su iz Soštanja i Mozirja nadirale ka oslobođenoj teritoriji Gornje savinjske doline s ciljem da ponovo uspostave uporišta u zauzetim varošicama. U viščasovnim borbama sve kolone su odbačene u polazne garnizone.
2. avgust — Na položajima kod s. Gozda 3. bataljon 11. slovenačke brigade »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodio četvoročasovnu tešku borbu protiv nemačke kolone koja je iz Kamnika nadirala na oslobođenu teritoriju. Neprijatelj je odbačen u Kamnik.
- Pod pritiskom snaga 1. slovenačke udarne brigade »Tone Tomšič« 14. divizija NOVJ i 11. slovenačke brigade »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, nemačke jedinice povukle svoje posade iz uporišta s. Rečica ob Savinji 1 s. Nazarje u garnizon Mozirje. Time se slobodna teritorija Savinjske doline proširila na istok sve do Mozirja.
- Kod s. Vcčje Brdo Kozjanski NOP odred 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao nemačku snabdevačku auto-kolonu od 6 kamiona. Posle dvočasovne borbe deo posade se povukao u s. Loku (kod s. Žusema), ostavivši na položaju 14 mrtvih i 6 ranjenih vojnika i 4 kamiona hrane.

3. avgust
- Iz zasede kod s. Dolge Njive (na putu Gorica — Tolmin) delovi Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOV.T uništili nemačku auto-kolonu. Poginulo je oko 70 a ranjeno 15 nemačkih vojnika.
 - Na položajima s. Prapreče — s. Cvibel — s. Zafara 4. slovenačka udarna brigada »Matija Gubec« i 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOVJ vodile žestoku borbu protiv nemačko-domobranskih kolona koje su iz Stične i Trebnja težile da prodru u Žužemberk. Posle jednodnevne borbe neprijatelj se, uz velike obostrane gubitke, povukao u polazne garnizone.
 - Na položajima s. Brezje — s. Gozd VI. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodile tešku viščasovnu borbu protiv nemačke kolone iz Kamnika. Energičnim bočnim napadom jedne čete neprijatelj je odbačen u polazni garnizon.
4. avgust,
- Na položajima Mozirje — s. Prihovo — s. Rečica ob Savinji 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila tešku borbu protiv nemačke kolone koja je, uz podršku tenkova i artiljerije, pokušavala da proдре na oslobođenu teritoriju Gornje savinjske doline. Nemačke jedinice su uspele da prodru u s. Nazarjc, ali su sledećeg dana odbačene u Mozirje.
 - Na položajima s. Pusto Polje — s. Šmartno ob Dreti — s. Lipa 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativno zone NOV i PO Slovenije vodila tešku borbu protiv nemačke kolone koja je Vranskog nadirala na oslobođenu teritoriju. U dvodnevnoj borbi nemačke jedinice su, uz znatne gubitke, odbačene u Vransko.
 - Na položajima s. Lokve — s. M. Lažne — s. Mrzla Rupa (na Trnovskom gozdu) 3. slovenačka udarna brigada »Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ vodila viščasovnu oštru borbu protiv nemačke kolone iz s. Lokava i odbacila je u polazni garnizon. Poginulo je 11 a ranjeno 6 nemačkih vojnika.
 - Kod varošice Volfsberg (u Austriji) Severna četa Koruške grupe NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napala iz zasede nemačku kolonu jačine 120 vojnika. Posle viščasovne borbe poginulo je 12 a ranjeno 30 nemačkih vojnika; ostali su odbačeni u Volfsberg.
5. avgust
- Stab 4. operativne zone NOV i PO Slovenije izdao naredbu za formiranje Moravskog vojnog područja u Moravskoj i Zasavskoj dolini.
6. avgust
- Kod s. Lokava (na pl. Trnovskom gozdu) 3. slovenačka udarna brigada »Ivan Gradnik« 31. divizije NOV.T vodila viščasovnu borbu protiv jake nemačke kolone koja je nastojala da se probije iz s. Lokava u pravcu s. Predmeje (kod Ajdovščine). U borbi je poginulo 14 a ranjeno 10 nemačkih vojnika; ostatak je odbačen u polazni garnizon.
7. avgust
- Na položajima s. Kutni Vrh — s. Reber — s. Cvibel — s. Zafara 9. slovenačka brigada 18. divizije NOVJ i 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOV.T vodile tešku borbu protiv nemačko-domobranskih kolona iz s. Stične i s. St. Vida koje su težile da prodru u Žužemberk. Posle jednodnevne borbi neprijatelj se, razbijen, povukao u polazne garnizone.
8. avgust
- Na položajima s. Hrastnik — s. Zgornje Slemene (kod Celja) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« i 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ vodile tešku borbu protiv nemačkih kolona koje su iz Slovenskih Konjica nadirale na Konjičku goru. Pred večer. posle više uzastopnih juriša, nemačke su kolone, uz velike gubitke, odbačene u s. Frankolovo i s. Slovenske Konjice.
 - Kod s. Lokava (na pl. Trnovskom gozdu) 3. slovenačka udarna brigada »Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ vodila je jednodnevnu oštru borbu protiv nemačke kolone koja je nastojala da se probije iz okruženja; a pred večer. kada joj je druga nemačka kolona, iz s. Nemaca, udarila u leđa, ona se povukla na položaje kod s. M. Lažni.
 - Na železničkoj stanici u Jesenicama 3. minersko-sabotažna četa Gorenjskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ miniranjem srušila prostoriju nemačke železničke policije. Poginulo je 12 a teže je povređeno 6 nemačkih policajaca.
9. avgust
- Posle viščasovne oštre borbe II. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzela nemačka uporišta s. Bočna i s. Šmartno ob Dreti (kod Kamnika). proširujući time slobodnu teritoriju Gornje savinjske doline. Samo manji deo nemačkih vojnika iz s. Šmartna uspeo je da se povuče u Mozirje, dok je veći deo uništen ili zarobljen. Zaplenjene su veće količine oružja i drugog materijala.

CK KP Slovenije uputio partijskim organizacijama cirkularno pismo o podizanju manevarske sposobnosti jedinica NOV. Sledećeg dana je slično pismo uputio i GS NOV i PO za Sloveniju.

Formiran Minerski bataljon 18. divizije NOVJ jačine dve čete (minerska i pontonijska).

Prva slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ napala nemačko uporište u s. Šmarju pri Jelšah (kod Celja). Zbog brze intervencije jakih nemačkih snaga iz s. Grobelna, koje su probile položaje 13. slovenačke brigade »Mirko Bračić«, uništena je samo železnička stanica i oslobođena su 23 politička zatvorenika, dok se posada uporišta nije mogla savladati.

Radi uspešnije borbe protiv pete kolone, GS NOV i PO za Sloveniju, na osnovu odluka NKO.T-a, formirao Odeljenje za zaštitu naroda, sa odsecima kod vojnih oblasti 7. i 9. korpusa NOVJ i 4. operativne zone NOV i PO Slovenije.

Šesta slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije izvršila prepad na nemačko oporavilište u Rimskim Toplicama. Njeni delovi koji su se nalazili na obezbeđenju nnišlili su ! kamion i 1 automobil nemačke kolone koja je nadirala u pomoć oporavilištu i naneli joj znatne gubitke u ljudstvu. Brigada se, posle kraćeg govora nemačkim ranjenicima u oporavilištu, povukla s velikim plenom u oružju i materijalu.

Na Limbarskoj gori (kod Litije) i kod s. Sv. Trojice (blizu Domžala) 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« i delovi Kamniško-zasavskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodili tešku borbu protiv nemačkih kolona koje su iz garnizona Domžala — s. Krašnje i Litije nadirale da odbace jedinice 4. operativne zone NOV i PO Slovenije od komunikacije Ljubljana — Celje. Borbe su, S kraćim prekidima, vođene sve do 21. avgusta, kada se neprijatelj povukao u polazne garnizone. Brigada je veštim manevrima izbegavala direktne udare nadmoćnih nemačkih snaga a iznenadnim prepadima na manje jedinice nanosila neprijatelju znatne gubitke.

Iz Centralne vojne bolnice 9. korpusa NOVJ (kod Cerkna) 31. divizija 9. korpusa NOVJ otpočela transportovanje nepokretnih ranjenika u Notranjsku radi prebacivanja u savezničke vojne bolnice u južnoj Italiji.

Kod s. Grmača (blizu Litije) 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« i Kamniško-zasavski NOP odred 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodili tešku borbu protiv nemačke kolone koja je nadirala iz Litije u pravcu Moravča. U dvodnevnom borbama neprijatelj je odbačen uz osetne gubitke.

Kod s. Paške Vasi (blizu Velenja) 3. bataljon 1 slovenačke udarne brigade »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ uništio teretni voz s materijalom za opravku tunela kod s. Hude Luknje, kojom prilikom je poginulo 86 nemačkih vojnika i radnika.

Otpočeo napad jakih nemačkih snaga iz s. St. Jurija, s. Laškog, Rimskih Toplica, Radeča i Sevnice na Kozjanski NOP odred 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na položajima Lisca — Ješivec (kod Sevnice) i položaju kod Jurkloštera. Posle dvodневnih borbi jedinici? Kozjanskog NOP odreda su se povukle u pravcu s. Cerja (kod Sevnice) a nemačke snage u polazne garnizone.

Na položajima Pogled — Negaslern — Limbarska gora 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Slander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila tročasovnu tešku borbu protiv nemačkih kolona koje su s pravca Domžala nadirale na njene položaje. Brigada se zatim, pod pritiskom nadmoćnijeg neprijatelja, podržanog snažnom artiljerijskom i tenkovskom vatrom, povukla na nove položaje kod s. Loga (blizu Trojana),

Na položajima s. Spodnji Prekar — s. Sv. Trojica — s. Kokošine (kod Domžala) 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila jednodnevne oštre borbe protiv nemačkih kolona iz Litije, Domžala i s. Št. Vida. Najzad se, pod pritiskom nadmoćnih snaga, povukla na nove položaje kod s. Poljane (blizu Trojana).

Nemačke snage iz s. Črrie i Zelezne Kaple (u Austriji) otpočele napade na jedinice Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije na području s. Koprivnice (kod Solčave). U teškim borbama, koje su trajale do 24. avgusta, nemačkim jedinicama su naneti osetni gubici u ljudstvu i tehnici, zbog čega su odustale od daljih napada.

U zapadnom delu Beneške Slovenije, u sastavu Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ, formirana Prva beneška partizanska četa.

- Jake nemačke snage iz Kobarida i Tolmina otpočele napad na 17. slovenačku brigadu »Simon Gregorčič« 30. divizije i Idriško-tolminski NOP odred 9. korpusa NOVJ na odseku Planica — s. Sleme — s. Pretovče (kod Kobarida). U teškim četvorčasovnim borbama slovenačke jedinice su uspele da se preko r. Tolminke probiju u pravcu s. Cadruga (kod Tolmina).
 - Na položajima kod Koprivne jedinice Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodile teške borbe protiv nemačke kolone iz s. Crne, koja je odbijena, i nemačke kolone iz Zelezne Kaple (u Austriji), koja je uspela da se probije u Koprivnu. Jedinice NOP odreda su se povukle na položaje pl. Prorenc — pl. Bela peč — s. Bistra (kod Solčave).
22. avgust
- U Trstu, ispred kasarne nemačkog 10. SS policijskog puka, patrola Minersko-sabotažnog voda Južnoprimorskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ miniranjem zapalila nemački kamion sa prikolicom, natovaren sa 18 buradi benzina.
 - Nemačke jedinice iz Novog Mesta, V. Lašča i Ribnice napale 15. diviziju NOVJ na području Suhe krajine. U dvodnevnom oštrim borbama na položajima s. Kal — s. Ambrus, s. Ajdovec — s. Vinkov Vrh i kod s. Hinja nemačke jedinice su prinuđene da se pod pritiskom 15. divizije povuku u polazne garnizone.
23. avgust
- U oštroj borbi 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ zauzela nemačko uporište u s. St. Lovrencu na Pohorju (sada: Lovrenc na Pohorju). je 26 a zarobljena su 44. Zaplenjena je veća količina oružja.
 - U oštroj borbi 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šercero 14. divizije NOVJ zauzela nemačko uporište u s. St. Lovrencu na Pohorju (sada: Lovrenc na Pohorju). Od 98 nemačkih vojnika poginulo je (i a zarobljeno 48.
 - Na položajima s. Motnik — s. V. Raven — s. Zlokarje 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Šlander« i 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila teške borbe protiv nemačke kolone koja je nadirala iz Vranskog. Posle neprekidne borbe sve do 20 časova neprijatelj je, uz znatne gubitke, odbačen u polazni garnizon.
24. avgust
- Iz zasede kod s. Bistre (blizu Mežice) delovi Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napali nemačku kolonu koja se, po završenom napadu na taj odrod na području Solčeva — Logarska dolina, vraćala u s. Crnu, svoj polazni garnizon. Iznenadnim udarom, odred je u potpunosti razbio neprijateljsku kolonu, nanevši joj velike gubitke.
25. avgust
- Kod s. Karnahtha (u Italiji) 2. bataljon Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ napao nemačku kolonu jačine 350 ljudi. Posle tročasovne borbe kolona se oovukla.
26. avgust
- Treći bataljon 11. slovenačke brigado »Miloš Zidanšek- 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeo nemačko uporište Sv. Katarinu (kod Trbovlja). Posada, koja se utvrdila u crkvi, posle miniranja crkve u potpunosti je izgorela.
- Kod s. Vogerskog (blizu Gorice) delovi 18. slovenačke (BazovLške) udarne brigade 30. divizije NOVJ napali kolonu italijanskih fašista, naneli jgg gubitke od 40 mrtvih i 10 ranjenih I odbacili je ka Gorici.
27. avgust
- Nemačke jedinice iz Novog Mesta i s. St. Vida, preko s. Zgradeca. s. Sela pri Sumberku i s. Straže, u više kolona izvršile napad na oslobođenu teritoriju Suhe krajine. Pošto su u trodnevnom oštrim borbama na položajima s. Zavrh — s. Zalisec — s. Cvibel — s. Zafara i s. Mačkin Hrib — s. Vinkov Vrh, jedinice 15. divizije NOVJ odbile sve napade i sprečile prodor na oslobođenu teritoriju, neprijatelj se povukao u polazne garnizone.
- Kod s. Oseka (na putu Gorica — Ajdovščina) delovi 18. slovenačke (Bazoviške) udarne brigade 30 divizije NOVJ napali nemačku auto-kolonu. U jednodnevnoj borbi kolona je u potpunosti uništena (7 kamiona i 4 motocikla). Poginulo je 60 nemačkih vojnika.
- U Gorenjskoj, na osnovu naredbe Štaba 9. korpusa NOVJ, od Gorenjskog NOP odreda formiran Skofjološki i Kokrški NOP odred. Tom naredbom je teritorija Gorenjske podeljena na dva operativna područja koja je razdvajala r. Sava.
- U rejonu s. Zgornjih Slemena (kod Celja) 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ vodila višerasovnu oštru borbu protiv nemačkih kolona iz Celja, Vojnika i s. Frankolova, a zatim se preko s. Pletovarja prebacila na pl. Boč.
28. avgust
- Kod s. Kotlja (blizu Slovenj-Gradeca) 1. bataljon Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao iz zasede nemačku policijsku patrolu

jaCine 20 vojnika. Posle kraće borbe, u kojoj je poginulo 12 nemačkih vojnika, ostaci nemačke patrole su pobjegli u s. Guštanj (suda: s. Ravne na Koroškem kod Dravograda).

30. avgust

U s. Predama (kod Postojne). od 1. bataliona 1f. slovenačke brigade Janko Premrl Vojko» 31. divizije NOVJ. formiran Jeseničko-bohlnjski NOP odred 9. korpusa NOVJ. On se prebacio na svoje operativno područje u rejon Bohinja.

U Vuzenici (kod Dravograda) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ napala nemačko policijsko uporište, ali je posle dvočasovne borbe, zbog jakog fortifikacijskog uređenja uporišta i zbog pristiglog pojačanja iz Dravograda, morala obustaviti dalje napade, iako je već bila prodrla u varošicu.

31. avgust

Kod ž. st. St. Lovrenc na Pohorju (sada: Lovrenc na Pohorju) 3. bataljon 2. slovenačke udarne brigade »Ljubo Sercer 14. divizije NOVJ oslobodio 84 engleska ratna zarobljenika iz koncentracionog logora u Mariboru. Njih su nemačke vlasti, uz jaku policijsku zaštitu, bile angažovale na opravci železničke pruge Maribor — Dravograd. Posle kraće borbe zarobljeno je 15 nemačkih vojnika i zaplenjeno je naoružanje.

Kod s. Mošenika (blizu Zagorja ob Savi) jedinice Kamniško-zasavskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napale nemačku posadu koja je obezbeđivala most na r. Savi i železničku prugu Židani Most — Ljubljana, te posle kraće borbe uništile bunker, nanevši neprijatelju gubitke od 2 poginula i 9 zarobljenih.

SRBIJA

1. avgust

Glavni štab NOV i PO za Srbiju uputio OK KPJ za Leskovac uputstvo o načinu mobilizacije, stvaranju novih NOP odreda, učvršćivanju pozadinskih organa: NO odbora, komandi mesta i područja, oživljavanju kulturnog rada i pripremama za slobodne izbore organa NO vlasti.

Kod s. G. Jošanice (blizu Novog Pazara) jedinice 17. udarne divizije NOVJ. prodirući ka r. Ibru, vodile borbu protiv jednog bataljona nemačkog 5. SS policijskog puka i muslimanske fašističke milicije i odbacile ih u Novi Pazar.

U s. Koračići (kod Mladenovca) 2. šumadijska NO brigada vodila borbu protiv četnika i nanela im gubitke od 9 mrtvih i 1 zarobljenog.

2. avgust

Kod s. Sanca (blizu Novog Pazara) 2. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije i jedinice 6. proleterski" udarne istočnobosanske brigade 17. udarne divizije NOVJ, prodirući ka r. Ibru, napale dva bataljona nemačkog 5. SS policijskog puka, te ih posle oštne borbe razbile i odbacile prema Novom Pazaru, nanevši im gubitke od 25 mrtvih i 15 ranjenih i zaplenivši 1 top, 1 mitraljez, veću količinu municije i dosta drugog materijala.

Kod s. Vlasova (blizu Prokuplja) 4. srpska udarna brigada 21. udarne divizije NOVJ napala jednu četničku brigadu i posle dvočasovne borbe prinudila je da u neredu odstupa ka s. Statovcu.

3. avgust

Jedinice 2. proleterske divizije NOVJ, u susretnoj borbi na Dobrom brdu i Krstaču, proterale oko 1800 nemačkih vojnika i vojnika RZK i izbilo na komunikaciju Kos. Mitrovica — Raška (između ž. st. Lešak i Leposavići). U borbama su neprijatelju nanele gubitke od 04 mrtva, 13 zarobljenih i oko 200 ranjenih i zaplenile 0 p. mitraljeza, više pušaka, 1 radio-stanicu, 37 konja i drugi materijal, uz sopstvene gubitke od 17 mrtvih i 38 ranjenih.

Između s. Leška i s. Rudnice (kod Raške) jedinice 17. udarno divizije NOVJ napale uporišta delova nemačke 7. SS divizije Princ Eugen«. U borbama vođenim u toku dana i naredne noći one su neprijatelju nanele gubitke od 28 mrtvih, 36 ranjenih. 22 zarobljena, uništile 2 tenka. 4 bunkera. 6 kamiona i porušile 100 metara pruge. Gubici 17 divizije: 9 mrtvih i 11 ranjenih boraca.

Kod s. Banjske (blizu Kos. Mitrovice) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ vodila borbu protiv ojačanog bataljona nemačke 1. brdske divizije. Neprijatelj jo imao preko 65 vojnika izbačenih iz stroja.

Delovi 25. divizije NOVJ izvršili demonstrativan napad na bugarsku posadu u s. Sebe-Vranju i prepad na žt. st. Lepenac (k>d Vranja), te uništili lokomotivu i 20 vagona, ubili 5 i zarobili 12 bugarskih vojnika i zaplenili oružje i preko 7000 pušanih metaka.

Diverzantska grupa 22. divizije NOV.T eksplozivom srušila zgradu ž. st. Vranjska Banja (kod Vranja). Pri tom je poginulo 20 nemačkih i 14 bugarskih vojnika.

1944. avgust

SRBIJA

avgust 1944.

- Između Srem. Karlovaca i s. čortanovaca minerska grupa 1. sremskog NOP odreda minirala prugu i uništila lokomotivu i 8 vagona s ratnim materijalom.
- 3/4. avgust
 - Na Rosuljaku (kod Preševa) 8. i 10. srpska brigada 22. divizije NOVJ napale na oko 800 bugarskih vojnika, ali zbog snažnog otpora nisu uspele da ih proteraju. Jedinice NOVJ imale su 8 mrtvih i 12 ranjenih boraca, dok gubici neprijatelja nisu utvrđeni. Sutradan su se bugarski vojnici povukli u s. Ristovac.
 - Između s. Platičeva i s. Nikinaca 2. bataljon ti. vojvodanske NOU brigade poručio prugu Ruma — Sabac u dužini od 500 metara.
- 4. avgust
 - Između Raške i Kos. Mitrovice Operativna grupa divizija NOVJ (2. proleterska, 5. i 17. udarna divizija), u borbi protiv delova nemačke 7. SS divizije --Princ Eugen i 1. brdske divizije i posada HZK na železničkim slanicama, mostovima i tunelima, forsirala r. Ibar i izbila na zapadne padine pl. Kopaonika. U borbi je ubila 282. ranila preko 520 i zarobila 37 neprijateljskih vojnika, a iz nemačkog zarobljeništva oslobodila 12 Rusa i 80 Italijana; zaplenila 21 automatsko oruđe, 1 minobacač, G pištolja, 110.000 metaka. 2 radio-stanice i dosta drugog materijala; spalila 2 železničke stanice; uništila 1 lokomotivu, IU3 vagona, 6 kamiona, 1 radio-stanicu, 10 automatskih oruđa i 150.000 metaka; srušila 4 mosta i porušila nekoliko kilometara železničke pruge. Jedinice NOVJ su imale 52 poginula i 136 ranjenih boraca.
 - Na liniji s. Komarani — s. Vilovi — s. Akmačići (kod Nove Varoši) jedinice 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ izvršile napad na oko SOO'četnika Mileševskog korpusa i odbacile ili preko r. Uvea ka s. Stitkovu. Neprijatelj je imao 5 mrtvih, 8 ranjenih i 3 zarobljena. Zaplenjen je 1 p. mitraljez. Brigada je imala 3 ranjena borca.
 - Po odluci OK KPJ za severni Banat, delovi Severno-banatskog NOP odreda izvršili iznenadni napad na nemačko osiguranje logora političkih interniraca kod s. Coke (blizu Kikinde) i oslobodili 142 politička zatvorenika.
 - Glavni NO odbor Vojvodine svima okružnim NO odborima uputio pismo o borbi protiv neprijateljskih agenata i o kontroli stranaca.
- 5. avgust
 - Između Đakovice i Prizrena Partizanski bataljon Kosova napao nemačku kolonu od 10 kamiona. Uništeno je svih 10 kamiona a poginulo je 18 nemačkih vojnika.
 - Između s. Dobrinaca i s. Sibača (kod Rume) jedan vod 2. bataljona 0. vojvodanske NOU brigade iz zasede napao neprijateljsku grupu od 25 vojnika. U borbi, koja je trajala više od 1 časa. poginulo je 7 neprijateljskih vojnika dok je vod imao 3 poginula borca.
 - Prva četa Severnobanatskog NOP odreda izvršila prepad na stražu kod železničkog mosta blizu s. Vrbice (kod Novog Kneževca), razoružala stražare i zaplenila 5 pušaka sa 2000 metaka i dosta druge opreme.
- Avgust p.
 - Od boraca s teritorije sludeničkog, deževskog i kosovskomitrovičkog sreza ponova formiran Ibarski NOP odred.
 - Na pl. Kukavici Stab 24. divizije NOVJ formirao Oruglički NOP odred sa zadatkom da na području Vranja i Vlndičinog Hana mobiliše ljudstvo za jedinice NOVJ, čisti teritoriju od zaostalih neprijateljskih vojnika i pomaže učvršćivanje NO vlasti.
 - Na istočnim padinama Maglen-planine (kod Knjaževca) Timočki i Niški NOP odred sukobili se sa oko 600 vojnika SDK iz zaječarskog garnizona. Ubijeno je i ranjeno oko 30 neprijateljskih vojnika. Gubici NOP odreda: 6 poginulih i 23 ranjena borca.
- 5/6. avgust
 - Delovi Vranjskog NOP odreda napali bugarsku graničnu karaulu Markov kamen, te zarobili 8 bugarskih vojnika i zaplenili 1 p. mitraljez i 7 pušaka.
- 6. avgust
 - Na pl. Kopaoniku (između Suvog Rudišta, Bukove glave, Brusa i Aleksandrovca) otpočele četvorodnevne borbe Operativne grupe divizija NOVJ (2. proleterska, 5. i 17. udarna divizija NOVJ) protiv 4. grupo četničkih jurišnih korpusa (1, 2, 3. i 5. četnički jurišni korpus — uk'ipne jačine oko 10.000 četnika). U oštrim borbama jedinice NOVJ su razbile četnike (7. avgusta zauzele Brus a 9 10. avgusta Aleksandrovac) i odbacile ih ka dolini r. Z. Morave, nanevši im gubitke od 522 poginula, 637 zarobljenih i većeg broja ranjenih (deo četnika je dezertirao) i zaplenivši 2 topa, 35 automatskih oruđa, preko 800 pušaka, 80.000 metaka i veću količinu druge ratne opreme.

- Između s. Derekara i s. Brzeča (kod Brusa) 2. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije i delovi 17. udarne divizije NOVJ odbili napad četničkog Pocerškog korpusa i zauzeli s. Gradac. Četnici su imali 30 mrtvih i 2 zarobljena, a jedinice NOVJ — 5 ranjenih.
- Kod Mramora 17. udarna divizija NOVJ odbila napad četničkog Cerskog i Valjevskog korpusa (oko 3000 četnika) koji su od Brusa pokušali da ovladaju dominantnim položajima na pl. Kopaoniku. Neprijatelj je imao 16 mrtvih, 45 ranjenih i 7 zarobljenih, a 17. divizija — 4 mrtva i 8 ranjenih.
- Partizanski bataljon Kosova napao rudnik Kami (kod Tropoje, u Albaniji) ubio 8 i zarobio 5 nemačkih vojnika i oslobodio oko 150 prisilno mobilisanih radnika. (Radnici su zatim dobrovoljno stupili u partizane.)
- Između Kikinde i s. Mokrina delovi Severnobanatskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i 6 vagona.

7. avgust

- Na prostoriji Bećirovac — Ledenica — s. D. I G. Leviči — s. Vlajkovci (na pl. Kopaoniku) jedinice Operativne grupe divizija NOVJ (2. proleterska, 5. i 17. udarna divizija) napale četnički 1. ravnogorski i Valjevski korpus. U oštrim borbama neprijatelj je pretrpeo gubitke od 404 mrtva, više ranjenih i 347 zarobljenih. Gubici jedinica NOVJ: 20 mrtvih i 45 ranjenih. Zaplenjeno je 2 topa, 185 pušaka, 8 kola artiljerijske i minobacačke municije, 10.009 pušanih metaka i veća količina drugog materijala i opreme. Goneći četnike, 2 proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ, posle kraće borbe, zauzela je varošicu Brus.
- Kod s. Rutoša i na Crnom vrhu (blizu Priboja) dva bataljona 4. sandžačke udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ napala četnički 4. jurišni korpus i posle oštre borbe proterela ga preko r. Uvea ka s. Bijelim Brdima. Tom prilikom je razbijen jedan bataljon četničke Zlatiborske jurišne brigade. Neprijatelj je imao 20 mrtvih, oko 30 ranjenih i 1 zarobljenog. Zaplenjeno je 16 pušaka i 1 p. mitraljez. Jedinice NOVJ su imale 4 ranjena borca.
- Kod s. Retkocera (blizu Lešana) završene dvodnevne borbe 17. srpske brigade 24. divizije NOVJ i bugarske partizanske brigade ;Georgi Dimitrov protiv oko 2000 četnika. Četnici su odbacili bugarsku partizansku brigadu, a zatim i 17. srpsku brigadu 24. divizije NOVJ, koja je u borbama pretrpela gubitke od oko 60 mrtvih i zarobljenih.
- U Zemunu, kod osnovne škole »Svetozar Miletić«, mesna partizanska grupa ubila Berislava Severovića, šefa odseka ustaške policije.
- GS NOV i PO za Vojvodinu naredio 6. i 7. vojvođanskoj NOU brigadi, 1. i 2. sremskom NOP odredu i Komandi sremskog vojnog područja da slobodnu teritoriju obezbede od pljačke okupatora i ustaša i od upada četnika iz Srbije.

1/8. avgust

- Prvi bataljon 1. sremskog NOP odreda napao i, posle dvočasovne borbe, zauzeo ustaško-domobransko uporište u s. Cereviću (kod Petrovaradina). Neprijateljska pojačanja sa pravca s. Beočina odbio je 1. bataljon 6. vojvođanske NOU brigade, koji je vršio obezbeđenje. Gubici neprijatelja: 22 poginula i 10 ranjenih, dok se 12 neprijateljskih vojnika udavilo u Dunavu. Uništeni su mitraljez, 4 p. mitraljeza i 8 pušaka.

8. avgust

- Goneći razbijene četničke jedinice iz 4. grupe jurišnih korpusa u pravcu komunikacije Aleksandrovac — Jošanička Banja, jedinice Operativne grupe divizija NOVJ ubile 46, ranile 84 i zarobile 292 četnika, a same imale 2 poginula borca. Zaplenjeno je: 5 mitraljeza, 5 p. mitraljeza, 7 automata, 274 pušaka, 19 pištolja, 45.000 pušanih metaka i veća količina drugog materijala i opreme.
- Na položaju s. Buštranje — Motina — s. Brezovica — s. Nesvrta oko 5000 bugarskih vojnika iz doline r. J. Morave (između Ristovca i Vranjske Banje) napalo na jedinice 22. divizije NOVJ. U borbama, vođenim ceo dan, neprijatelj je odbačen ka dolini J. Morave, ostavivši na položajima 10 poginulih vojnika. Gubici 22. divizije NOVJ: 5 mrtvih i 9 ranjenih boraca.
- Između s. Bučumeta i s. Slišana (kod Lešana) 11. i 15. srpska brigada 24. divizije NOVJ napale na oko 350 vojnika SDS i SDK. Posle četvoročasovne borbe neprijatelj je prisiljen na odstupanje ka Lebanu, uz gubitke od 23 mrtva, 35 ranjenih i 3 zarobljena. Gubici jedinica NOVJ: 6 mrtvih i 11 ranjenih.
- Kod s. Kokinog Broda i s. Radojinje (blizu Nove Varoši) jedinice 37. udarne divizije NOVJ prešle na desnu obalu r. Uvea, a zatim s položaja kod s. Ojkovice i s. Burade odbacile četnički Zlatiborski i 2. mileševski korpus.
- Kod s. Stitkova i s. Trudova (blizu Kokinog Broda) tri bataljona 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ napala na oko 750 četnika i

- odbacila ih ka pl. Javoru. Neprijatelj je imao 4 mrtva, nekoliko ranjenih i 6 zarobljenih.
- Delovi Severnobanatskog NOP odreda razbili stražu kod ž. st. Padej i uništili stanične uređaje, a jednovremeno izvršili upad u opštinsku zgradu u s. Jazovu (kod Kikinde) i zapalili opštinsku arhivu.
9. avgust — Četvrta i 5. srpska udarna brigada 21. udarne divizije NOVJ napale Kuršumliju. Zbog snažnog otpora bugarskih i nemačkih vojnika, pripadnika SDS i četnika, nisu uspele da je zauzmu, pa su se povukle ka s. Samokovu i s. Barlovu.
- 9/10. avgust — Jedinice 17. udarne divizije NOVJ, uz sadejstvo 2. proleterske udarne brigade 2. proleterske udarne divizije NOVJ, posle kraće borbe protiv četnika, zauzele Aleksandrovac i s. Novake. Čelnici su se povukli ka Kruševcu.
- Šesnaesta i 19. srpska brigada 25. divizije NOVJ napale bugarsku posadu u s. Kruševici (oko 100 vojnika) i s. D. Lopušnji (oko 100 vojnika). Posada u s. Kruševici je uništena, a u s. D. Lopušnji je poginulo desetak bugarskih vojnika, dok su se ostali razbežali.
10. avgust — Na putu Ruma — s. V. Radinci 1. četa 1. bataljona 6. vojvodanske NOU brigade iz zasede napala 25 neprijateljskih vojnika, te 24 njih ubila (a jedan je uspeo da pobegne). Četa je imala 2 poginula borca i 4 ranjena. Zaplenjeno je: automat, 5 pušaka, 3 pištolja i nešto druge opreme.
- Prvi bataljon 1. sremskog NOP odreda i delovi 6. vojvodanske NOU brigade napali ustaško-domobranksko uporište u s. Calmi (kod Srem. Mitrovice). Poste duže borbe zauzet je veći deo sela, ali je napad prekinut zbog ogorčenog otpora iz crkve i škole, kao i zbog pristizanja pojačanja iz Srem. Mitrovice.
- 10/11. avgust — Jedinice 22. divizije NOVJ napale bugarska obezbeđenja objekata na pruži Vladićin Han — Ristovac, te porušile signale i skretnice na ž. st. Priboj, zauzele ž. st. Vranje i tu uništile 2 lokomotive, porušile most kod s. Zlatokopa, propust kod s. Kumareva I propust između Ristovca i s. Neradovca, prekinule prugu na 17 mesta i srušile 17 tt stubova. Pri tome su pretrpele gubitke od 4 poginula i 14 ranjenih boraca.
11. avgust — U s. Prekopčelici (kod Lebane) 15. srpska brigada 24. divizije NOVJ napala četničku Resavsku brigadu i proterala je ka Lebanu. Poginulo je 20 četnika, među kojima i komandant brigade. Gubici 15. brigade: 3 ranjena borca. Istovremeno je 11. srpska brigada te divizije porušila prugu Leskovac—Grdelica i srušila voz, a zatim kod s. Radonjice napala čelu SDK, nanela joj gubitke od 5 mrtvih i proterala je ka Leskovcu. Brigada nije imala gubitke.
- Na prostoriji s. Prekopčelica — s. Geglja — s. Štulac 15. i 17. srpska brigada 24. vođanske NOU brigade iz zasede ubili 15 domobrana.
- 11/12. avgust — Na putu s. Calma — s. Lačarak (kod Srem. Mitrovice) delovi 3. bataljona 6. divizije NOVJ napale utvrđene položaje četnika i vojnika SDS, te uspele da neprijatelja potisnu do iznad Lebane. Istovremeno je 11. srpska brigada te divizije proterala Četnike iz s. Kosančića ka s. Petrovcu.
12. avgust — Jedinice 23. udarne divizije NOVJ (7. i 0. srpska udarna brigada) zauzele Boljevac, razbivši posadu (četnike i delove SDS) i oko 250 vojnika SDS koji su iz Zaječara pošli u pomoć napadnutoj posadi. Gubici neprijatelja: 60 mrtvih i 42 zarobljena. Gubici jedinica 23. udarne divizije: 3 mrtva i 4 ranjena.
- Prvi sremski NOP odred napao nemačke jedinice u s. Progaru (u južnom Sremu), jačine oko 300 vojnika i 2 tenka. Zbog jakog otpora, uporište nije zauzeo, ali je neprijatelju naneo gubitke od oko 20 poginulih i više ranjenih. Odred je imao 6 poginulih i 11 ranjenih boraca. Pred kraj borbe, neprijateljska pojačanja koja su se iz s. Boljevaca kretala ka s. Progaru napao je 1. posavska-tamnanski partizanski bataljon i u žestokoj borbi ubio ili ranio oko 30 neprijateljskih vojnika. Bataljon je imao 14 poginulih boraca.
 - Na komunikacijama Brus — s. Milentija i Aleksandrovac — s. Novaci jedinice 17. udarne divizije NOVJ porušile 11 mostova i na više mesta prekopale puteve.
 - U pokretu od s. Parade ka s. Rečici (kod Kuršumlije) jedinice 5. udarne divizije NOVJ sukobile se sa muslimanskom fašističkom milicijom i posle dvočasovne borbe proterale je ka r. Labu. Poginulo je 35 a ranjeno oko 50 milicionera. Gubici jedinica 5. udarne divizije: 3 mrtva i 13 ranjenih boraca.
- 12/13. avgust — Na Suvoj planini 18. i 19. srpska brigada 25. divizije NOVJ razbile delove četničkog Nišavskog korpusa i proterale ih ka r. Nišavi. Poginulo je 40 a ranjeno 70 četnika.

13. avgust
- Kod s. Sagonjeva (blizu Kuršumlije) jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ. u borbi vođenoj ceo dan, razbile dva bataljona bugarskog 122. pešadijskog puka 127. pešadijske divizije. Poginulo je 185, zarobljeno 135 i ranjeno više bugarskih vojnika i oficira, dok je ostatak u neredu odstupio u Kuršumliju i Blace. Zaplenjeno je: 3 brdska topa, 4 minobacača, 8 mitraljeza, 16 p. mitraljeza, 12 automata, 250 pušaka, oko 30.000 metaka, 1 radio-stanica. minobacačka i topovska municija, 40 konja i druga oprema. Oborena su i 1 bugarska aviona. Gubici jedinica 2. proleterske udarne divizije NOVJ: 8 mrtvih i 14 ranjenih boraca i rukovodilaca.
 - Iz Blaca i Kruševca oko 5000 bugarskih i nemačkih vojnika, uz sađejstvo četnika, preduzelo napad na jedinice 17. udarne divizije NOV.I. U borbama u rejonu selâ Razbojne. Lepenca i Dobroljupca vođenim do 17. avgusta, neprijatelj je odbacen ka Kruševcu i Blacu. Gubici neprijatelja: oko 100 mrtvih i ranjenih, među kojima 5 oficira. Gubici jedinica 17. divizije: 3 mrtva i 10 ranjenih boraca.
 - Osmo preševska NO brigada napala ž. st. Bukorovce (kod Preševa), vodila borbu protiv bugarske posade, spalila 1/2 stanicu i jednu vojnu zgradu i oštetila prugu na tom mestu. Gubici neprijatelja: 1 ranjen i 1 nestao. Brigada je imala 3 poginula borca.
 - U blizini N. Vrbasa delovi 3. bačko-baranjskog NOP odreda minirali prugu i uništili lokomotivu i 5 vagona nemačkog transportnog voza.
- 13/14. avgust
- Po naređenju GS NOV i PO za Srbiju, jedinice 25. divizije NOVJ (18. i 19. srpska brigada) sa istočnih padina Suve planine prešle preko r. Nišave i komunikacije između Bele Palanke i s. Čitluka i prebacile se na Svrljiške planine (prethodne noći na tu prostoriju se prebacila 16. srpska brigada te divizije) da bi sa 23. udarnom divizionom NOVJ preduzele ofanzivna dejstva u istočnoj Srbiji.
 - Četvrta srpska udarna brigada 21. udarne divizije NOVJ napala Kuršumliju i uspeła da delom snaga prodre u grad, ali se, u zoru, zbog snažnog otpora neprijatelja (delova bugarskog 122. pešadijskog puka i manjeg broja nemačkih vojnika) povukla južno od grada.
14. avgust
- Iz rejona Vrânje — s. Priboj i iz Bosiljgrada, preko Besne kobile, dva pešadijska i jedan bugarski konjički puk preduzeli napad na jedinice 22. divizije NOVJ na položajima: Sv. Ilija. s. Brezovac, Srpska čuka, s. Kriva Feja. U jednodnevnoj borbi neprijatelj je preteo gubitke od 80 mrtvih, više ranjenih i 7 zarobljenih. Gubici 22. divizije. 9 mrtvih i 30 ranjenih boraca. Zaplenjeno je 6 minobacača, 6 mitraljeza, 7 p. mitraljeza, 35 pušaka i 20 konja. Sutradan se neprijatelj povukao u polazne garnizone.
 - Us. Miroševcu (kod Leskovca) 11. srpska brigada 24. divizije NOVJ napala bataljon SDK i proterala ga ka Leskovcu, nanevši mu gubitke od 10 mrtvih, oko 40 ranjenih i 2 zarobljeno (a ona imala jednog ranjenog borca).
- 14/15. avgust
- Jedinice 2. proleterske, 5. i 21. udarne divizije NOVJ napale Kuršumliju a delom snaga obezbedivale pravce od Prokuplja, Blaca i Kuršumlijske Banje. One su uspele da zauzmu ž. st. i Sokolski dom i da prodru u grad, ali su se u zoru zbog snažnog otpora neprijatelja (puk SDS, dva bugarska bataljona, četa nemačke policije i nešto četnika) i zbog dolaska oklopnog voza iz Prokuplja, povukle iz grada. Neprijatelj je preteo gubitke od 141 mrtvog, 10 zarobljenih i oko 150 ranjenih, dok su jedinice NOVJ imale 18 poginulih i 37 ranjenih boraca.
 - Predsednik kvislinške vlade Srbije Milan Nedić uputio svim okružnim načelnicima i upravniku grada Beograda, kao i komandantima vojnih jedinica raspis sa naredbom o konfiniranju politički sumnjivih lica i uzimanju taoca. Predviđeno je razvrstavanje svih taoca u šest kategorija, od kojih su prva i druga kategorija obuhvatala lica predviđena za fizičko uništenje.
 - Kod s. Barbatovca (blizu Kuršumlije) 2. proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ razbila delove konjičkog eskadrona bugarske 27. pešadijske divizije koji su iz Blaca pokušali da se probiju ka Kuršumliji. Neprijatelj je gonjen sve do blizu Blaca. Poginulo je 15 bugarskih vojnika, a zaplenjeno je nekoliko jačih konja.
 - Jedan bataljon 4. srpske udarne brigade 21. udarne divizije NOVJ napao ž. st. Pepeļevac (blizu Kuršumlije), te ubio jednog i zarobio 8 bugarskih vojnika, zapalio zgradu stanice, porušio prugu i zaplenio 8 pušaka i 15.000 metaka.
 - U Petrogradu (sada: Zrenjanin) nemačke vlasti streljale 85 rodoljuba.
- Avgust s.
- Na osnovu naredbe Glavnog štaba NOV i PO za Vojvodinu od 22. jula, izvršena reorganizacija 1. i 2. sremskog NOP odreda: od dotadašnjeg 1. bataljona 1. sremskog NOP odreda i novih boraca ponovo formiran Fruškogorski NOP odred, od 2.

- i 3. bataljona 1. sremskog NOP odreda i novih boraca formiran Posavski NOP odred, a od dotadašnjeg 2. sremskog NOP odreda formiran Bosutski NOP odred.
- Na osnovu naredbe Glavnog štaba NOV i PO za Vojvodinu od 22. jula, formiran Stab sremske operativne zone, Stab banatske operativne zone i Stab bačko-banajske operativne zone.
 - Po odluci GŠ NOV i PO za Vojvodinu, Diverzantski udarni bataljon GS NOV i PO za Vojvodinu preimenovan u Jurišni bataljon Štaba sremske operativne zone a Južnobanatski NOP odred preimenovan u 4. banatski NOP odred.
 - Us. Dolovu (kod Pančeva) formiran novi OK KPJ za južni Banat.
- August d. p.*
- Postavljajući minu na most u s. Moroviću (kod Sida), nesrećnim slučajem, poginuo komandir samostalne diverzantske grupe u Sremu Triva Vitasović Lebarnik, narodni heroj.
- 16. avgust**
- U borbama vodenim ceo dan 15. majevička brigada 17. udarne divizije NOVJ prinudila delove bugarskog 123. pešadijskog puka da napuste Oblu glavu i povuku se prema Blacu, dok je 6. proleterska udarna istočnobosanska brigada te divizije odbacila bugarske i nemačke policijske jedinice iz doline Rasine i prinudila ih da se povuku ka pl. Jastrepcu.
 - Jedinice 6. srpske udarne brigade 21. udarne divizije NOVJ napale bugarsku posadu na ž. stanicama Pločnik i Barlovo (na pruzi Prokuplje — Kuršumljija) i posle tročasovne borbe zauzele obe stanice. Bugarska posada se povukla ka Prokuplju, uz gubitke od 8 ranjenih vojnika. Plen: 1 mitraljez, 20 pušaka, 28.000 metaka, odeća i hrana. Zgrade železničkih stanica i 100 vagona su zapaljeni, a pruga i skretnice su porušene.
 - U Beogradu, u Jakšićevoj ulici broj 3, formiran NO odbor drugog kvarta. Slični odbori su formirani i u drugim beogradskim rejonima.
- 16/17. avgust*
- Između s. Nove Pazove i ž. st. Zemun Polje (na pruzi Stara Pazova — Zemun) jedan bataljon Posavskog NOP odreda miniranjem porušio oko 700 metara koloseka. Iste noći u rejonu s. Kupinova (u južnom Sremu) drugi bataljon tog odreda napao na oko 1000 četnika koji su se prebacili iz Srbije. Napad nije uspeo zbog otpora nadmoćnog neprijatelja, koga su monitori sa r. Save pomagali snažnom artiljerijskom i minobacačkom vatrom. Gubici bataljona: 7 ranjenih boraca.
- 17. avgust*
- Jedinice 2. proleterske udarne divizije NOVJ odbile nekoliko napada bugarskih vojnika iz Blaca ka Kuršumljiji i tom prilikom oborile dva bugarska aviona (koji su, s posadom, izgoreli).
 - Kod s. Miroševca 13. srpska brigada 24. divizije NOVJ odbila napad oko 850 nemačkih vojnika i pripadnika SDS iz Leskovca. Prema nepotpunim podacima u borbi je poginulo 10 a ranjeno preko 30 neprijateljskih vojnika. Brigada je imala 1 ranjenog borca.
 - Kod s. Potočića (blizu Prokuplja) 3 kamiona sa bugarskim vojnicima naišla na nuzgadne mine (koje su postavili delovi 21. udarne divizije NOVJ). Izbaceno je iz stroja oko 50 vojnika.
- 18. avgust*
- Jedinice 24. divizije NOVJ (11, 13. i 15. srpska brigada, bez 17. srpske brigade) napale utvrđeno Lebane. Grad su branili jedan ojačani bataljon bugarske 27. pešadijske divizije i 120 nemačkih policajaca. Napad je trajao sve do 23 časa 20. avgusta, kad je grad oslobođen. Za vreme borbe nemački vojnici i pripadnici SDS iz Leskovca, sa 10 kamiona i 6 tenkova, pritekli su u pomoć napadnutoj posadi, te se ona, pod njihovom zaštitom, probila ka Leskovcu. Neprijatelj je imao 72 mrtva, 30 zarobljenih i više ranjenih vojnika. Zaplenjeno: 2 topa 75 mm, 12 mitraljeza i p. mitraljeza, 150 granata, 120.000 metaka, 4000 kg brašna, 400 kg pirinča i oko 150 kola drugog materijala. Gubici jedinica NOVJ: 13 mrtvih i 20 ranjenih boraca i rukovodilaca.
 - Po naredbi Glavnog štaba NOV i PO za Vojvodinu, dotadašnji Severnobanatski NOP odred preimenovan u 5. banatski NOP odred.
- 19. avgust*
- Na pl. Tresibabi jedinice 25. divizije NOVJ napale i razbile četničku Svrlišku brigadu. Zatim su napale bugarsku posadu u Svrliju. na Gramadi i u s. Niševcu (u svakom mestu oko 100 bugarskih vojnika), ali nisu uspele da je izbače iz utvrđenih zgrada. Bugarske posade i četnici su imali oko 30 poginulih i 21 zarobljenog. Gubici jedinica NOVJ: 2 mrtva i 7 ranjenih.
 - U rejonu Prizrena delovi Partizanskog bataljona Kosova napali nemačku kolonu. Poginulo i ranjeno 13 nemačkih vojnika a uništeno 5 kamiona.

- Neprijatelj izvršio blokadu s. Kumana (kod Novog Bečaja), te ubio 10 i uhapsio 60 rodoljuba, među kojima i nekoliko članova OK KPJ za severni Banat.
20. avgust Po naređenju VS NOV i POJ. 21. udarna divizija NOVJ ušla u sastav Operativne grupe divizija NOVJ, a 2. proleterska udarna divizija NOVJ stavljena pod komandu GS NOV i PO za Srbiju. U sastav 21. udarne divizije ušla je 2 proleterska udarna brigada 2. proleterske udarne divizije NOVJ.
- 20/21. avgust. — U rejonu manastira Banje (kod Priboja) 1. proleterska udarna divizija NOVJ izvršila prelaz preko r. Lima, razbila četnike, zauzela Priboj i prodrla u Srbiju.
- Na položaju između s. Čelice i s. Bistrice (kod Nove Varoši) 1. i 4. bataljon 3. proleterske (sandžacke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ odbili napad nemačkih vojnika i naneli im gubitke od 5 mrtvih.
21. avgust U s. Trgovištu (kod Sokobanje), od boraca Niškog i Timočkog NOP odreda i novo-došlih boraca iz okoline Aleksinca, Svrlija i Sokobanje, formirana 20. srpska brigada. Ona je privremeno stavljena pod komandu 23. udarne divizije NOVJ, a početkom septembra ušla je u sastav 45. divizije NOVJ.
- Kod s. Jelašnice (na pruzi Knjaževac — Zaječar) 20. srpska brigada 23. udarne divizije NOVJ srušila železnički most i napala na oko 600 vojnika SDK. Poginulo je 20 a ranjeno više neprijateljskih vojnika. Brigada je imala 6 mrtvih i 8 ranjenih boraca.
- Kod Blaca jedinice 21. udarne divizije NOVJ uništile kamion sa bugarskim vojnicima (poginulo i ranjeno 30) zatim upale u s. Beloljin i ubile 9 i zarobile 2 bugarska vojnika.
- Glavni štab NOV i PO za Vojvodinu naredio formiranje Fruškogorske, Posavske i Bosutske komande vojnog područja i odredio im teritorije, kao i formiranje komandi mesta za Irig, Srem, Mitrovicu, Žemun, Rumu i Sid.
- Između Sida i s. Adaševaca jedna četa Bosutskog NOP odreda porušila 40 metara pruge.
22. avgust Na položaju kod s. Cigle i s. Jablanice (blizu Priboja) jedinice 3. proleterske (sandžacke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ napale četničku Zlatiborsku brigadu i, posle kraće borbe, odbacile je ka Priboju. Neprijatelj je imao 3 mrtva i nekoliko ranjenih, a jedinice NOVJ — 1 poginulog i 1 ranjenog borca.
- Kod s. Kokinog Broda (blizu Nove Varoši) 5. bataljon 3. proleterske (krajiške) udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ vodio višerasovnu borbu protiv nemačkih vojnika koji su izvršili napad iz Nove Varoši. Gubici neprijatelja: 20 poginulih, 24 ranjena i 1 zarobljen. Bataljon je imao 3 ranjena borca.
- Delovi 1. kosovsko-metohijske NOU brigade i albanske 5. partizanske brigade odbili pokušaje balističkih grupa i manjih nemačkih jedinica da ovladaju Peškopejom (u Albaniji).
- 22/23. avgust — Jedinice 6. vojvodanske NOU brigade i jedan bataljon Fruškogorskog NOP odreda jednovremeno napali nemačko-ustašku posadu u s. Mandelosu i obližnjoj pustari Grabovcu (kod Srem, Mitrovice). Posle oštre borbe, i pored početnih uspeha, oni ova uporišta nisu zauzeli zbog upornog otpora neprijatelja i zbog nesigurnih veza između jedinica. Odbačena su neprijateljska pojačanja iz Srem, Mitrovice. Gubici neprijatelja: 24 poginula i 36 ranjenih, a gubici jedinica NOVJ: 17 mrtvih i 68 ranjenih. Izgubljeno: minobacač, 2 p. mitraljeza i 2 puške.
- Tri bataljona 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ napala aerodrom kod Kruševca, koji su branili nemački i bugarski vojnici. Mitraljeskom vatrom su zapaljena 3 aviona, a poginula su 4 nemačka i 3 bugarska vojnika. Istovremeno je četvrti bataljon te brigade napao četnike u s. Parunovcu, te ubio 25, ranio 6 i zarobio 43 četnika. Brigada, koja je imala 2 mrtva i 4 ranjena, povukla se ka s. M. Siljegovcu.
- Kod s. Nikoljače (blizu Raške) Ibarski NOP odred napao i razbio četničku 2. deževsku brigadu.
23. avgust — Kod s. Radojinje (blizu Nove Varoši) 1. proleterska udarna divizija NOVJ prešla r. Uvac i na položajima u Murtenici, kod Borove glave i kod s. Dobroselice (na pl. Zlatiboru) slomila otpor četničke Zlatiborske i 4. jurišnog korpusa i Rudničke brigade i odbacila ih prema s. Ljublu i Kraljevim Vodama (sada: Partizanske Vode). Teško ranjen u borbi kod s. Neghine, podlegao je ranama politički komesar 3. proleterske (krajiške) udarne brigade Krsto Bajić, narodni heroj.

- Po naredbi Štaba bačko-baranjske operativne zone NOV i PO Vojvodine, od tadašnjeg 3. bačko-baranjskog NOP odreda i novih boraca formirani Bačkopalanački, Subotički i Sujkaški NOP odred.
- 24. avgust — Na padinama Cigote (na pl. Zlatiboru) dve brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ odbile napad oko 1000 vojnika bugarske 24. pešadijske divizije i četnika i odbacile ih na Palisad. Jedna četa 3. proleterske (krajiške) udarne brigade ušla je u Čajelinu, a 1. bataljon iste brigade je iz s. Božanstva odbacio jedan bataljon SDS i ubio 9, ranio 13 i zarobio 5 žandarma, uz sopstvene gubitke od 2 ranjena borca.
- 24/25. avgust — Osma preševska NO brigada napala bugarsku posadu u monopolu i na ž. st. u Bujanovcu, te posle kraće borbe zapalila 8 vagona i 2 manje zgrade, oštetila lokomotivu, porušilo prugu na 18 mesta i zaplenila dosta tt materijala. Brigada se zatim, kad je bugarskoj posadi stiglo pojačanje iz Vranja, povukla na s. Ristoveu, gde je dočekana jakom vatrom, pretrpela gubitke od 2 mrtva i 3 ranjena borca.
- Na komunikaciji Nova Varoš — s. Bistrica jedinice 4. sandžačke udarne brigade i Izviđačka četa 37. udarne divizije NOVJ uništile 5 kamiona, ubile 25 nemačkih vojnika i zaplenile p. mitraljez i automat.
- Blizu s. Vitkovca (na pruzi Niš — Stalać) 1. krajiška udarna brigada 5. udarne divizije NOVJ uništila teretnu kompoziciju od 95 vagona s namirnicama i ubila 14 nemačkih vojnika.
- Južno od s. Rudnice jedan bataljon 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ iz zasede napao kolonu nemačkih kamiona koji su prevozili naftu iz Raške za Kos. Mitrovicu. Tada je uništeno 16 kamiona 1 putnička kola, poginulo 13 nemačkih vojnika i porušeno 500 m pruge.
- 25. avgust — Jedinice 23. udarne divizije NOVJ oslobodile Sokobanju.
- U s. Kneževićima (kod Cajetine) 2. bataljon i delovi 4. bataljona 3. proleterske (krajiške) udarne brigade 1. proleterske udarne divizije NOVJ vodili borbu protiv bugarskih vojnika. Neprijatelj je imao 60 mrtvih i 35 ranjenih, a jedinice 3. brigade — 2 poginula i 7 ranjenih boraca. Istog dana u s. Rožanstvu 1, 6. i 7. bataljon te brigade vodili su borbu protiv jednog bataljona bugarske 24. pešadijske divizije, te ubili 74 i zarobili 42 bugarska vojnika, a sami imali 1 poginulog i 6 ranjenih boraca.
- Posle dvodnevni borbi na položaju Gumnište — Kljinačka glava — Bijela glava — Sanac — Kik (kod Priboja) 8. crnogorska udarna brigada i jedan bataljon 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ odbili napad oko 2.000 nemačkih vojnika i četnika s komunikacije Priboj — s. Dabrun. Neprijatelj je imao oko 100 izbačenih iz stroja. Pored ostalog, zaplenjen je i 1 top. Jedinice 37. divizije su imale 6 mrtvih i 6 ranjenih boraca.
- Na putu s. Kamenica — Venac (kod Petrovaradina) delovi Frušskogorskog NOP odreda iz zasede napali kolonu nemačkih vojnika koji su sprovodili zarobljene italijanske vojnike. Poginuli su 22 nemačka vojnika, zarobljeno je 0 nemačkih vojnika i oslobođen je 51 italijanski vojnik.
- Između Sida i s. Adaševaca delovi Bosutskog NOP odreda razrušili 250 metara pruge.
- 25/26. avgust — Jedinice 22. divizije (10. i 12. srpska brigada) napale ž. st. Predejane i objekte na putu i pruzi između Leskovca i Vladičinog Hana, koje je branio jedan bugarski bataljon. One su srušile železnički most na r. J. Moravi (raspona 60 m), jedan propust i 2 mosta na putu, porušile prugu u dužini od 2000 m i uništile tt liniju u dužini od 100 m.
- U s. Brestovcu, s. Priboju i s. Pečenjvcu (na pruzi Leskovac — Niš) 11. srpska brigada 24. divizije NOVJ napala bugarske posade, ali ih, zbog snažnog otpora, nije mogla likvidirati. Porušila je prugu na 9 mesta i zapalila zgradu ž. st. Pečenjevci.
- Na železničkoj pruzi s. Kremna — s. Mokra Gora (kod Titovog Užica) jedinice 1. proleterske udarne divizije NOVJ spalile ž. stanice Sargan i Kremna i 6 vagona, porušile 3 km pruge i 0 skretnica, te u borbi ubile 2 i zarobile 6 nemačkih podoficira.
- Između s. Mokre Gore i s. Vardišta (kod Titovog Užica) 3. proleterska (sandžačka) udarna brigada (bez jednog bataljona) 37. udarne divizije NOVJ srušila nekoliko mostova i oštetila nekoliko tunela, a zatim se povukla u s. Ribnicu.
- 26. avgust — Iz doline r. Z. Morave četnička 4. grupa jurišnih korpusa (1, 3. i 5. korpus) i četnička Rasinsko-toplička grupa korpusa (Rasinski, Toplički, Jastrebački i 2. kosovski korpus), po izvršenoj pregrupaciji, preduzele napad na jedinice Operativne grupe

divizija NOVJ (5, 17. i 21. udarnu diviziju NOVJ) na prostoriji s. Razbojna — Mačkovac — Pešter — Požar — Ilijlna č. — r. Rasina, s ciljem da povrate 2upu sa Aleksandrovcem i Brusom i zadrže prodor Operativne grupe divizija NOVJ u unutrašnjost Srbije. U borbama, vodenim do 30. avgusta, jedinice NOVJ su uspele da odbiju napade i da četnike protivudarom odbace na levu obalu r. Z. Morave.

- Kod s. Leskovca (blizu Trstenika), u borbi vođenoj ceo dan, 2. krajiška udarna brigada 17. udarne divizije NOVJ odbila napad oko 1500 četnika, nanevši im gubitke od oko 80 mrtvih i više ranjenih.

27. avgust

- GS NOV i PO za Srbiju izdao direktivu potčinjenim jedinicama: stupiti u vezu sa bugarskim garnizonima, predložiti im da sa snagama NOVJ sadejstvuju u borbi protiv zajedničkog neprijatelja ili da pristupe bugarskoj NO vojsci; ukoliko ne pristanu na to, garantovati im slobodan povratak kući pošto predaju oružje i opremu. Pokušaji jedinica NOVJ da sprovedu tu direktivu GS NOV i PO za Srbiju nisu urodili plodom, jer su štabovi bugarskih jedinica odbili postavljene uslove.

- Kod s. Valakonja (blizu Boljevca) jedinice 25. divizije NOVJ napale četnički Jurišni korpus istočne Srbije, te ga većim delom razbile i počle goniti preko r. Crnog Timoka. Tada ih je iznenada napalo oko 1000 nemačkih vojnika i pripadnika SDK i RZK. Posle oštre borbe, vodene do podne, jedinice NOVJ su se povukle ka pl. Rtnju i Lisovačkim planinama. Poginulo je 150 četnika i 20 nemačkih vojnika, a 35 četnika je zarobljeno. Gubici 25. divizije NOVJ: 15 mrtvih i 32 ranjena borca.

Kod s. Grčaka (blizu Aleksandrovca) oko 1500 četnika odbilo napad delova 2. krajiške udarne brigade 17. udarne divizije NOVJ. Zatim, ojačani, četnici su ih protivnapadom odbacili ka s. Batunju i ušli u Aleksandrovac. Brigada je imala 2 mrtva i 9 ranjenih boraca, a četnici — oko 40 mrtvih i više ranjenih.

- Na prostoriji s. Grdelica — Leskovac — Niš otpočelo prikupljanje jedinica bugarskog 1. okupacionog korpusa iz unutrašnjosti Srbije, da bi se one zatim, uz pomoć bugarske 6. pešadijske divizije (koja je u tu svrhu dovedena iz Bugarske) preko Pirota povukle u Bugarsku.
- Posle četvorodnevnih borbi protiv delova bugarske 24. pešadijske divizije, jedinice 1. proleterske udarne divizije NOVJ zauzele s. Palisad i odbacile neprijatelja u Užice (sada: Titovo Užice).
- Kod s. Neghine i s. Burade (kod Titovog Užica) jedinice 4. sandžačke udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ završile dvodnevne borbe protiv nemačkih vojnika i četnika, nanevši im osetne gubitke. Brigada je imala 2 mrtva i 8 ranjenih boraca.

27/28. avgust

- Na pruzi Kosovska Mitrovica — Raška četiri čete 4. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ dočekale u zasedi nemački vojni transportni voz, te uništile lokomotivu i 5 vagona. Poginulo je 350 nemačkih vojnika i jedan je zarobljen. Gubici delova 4. brigade: 5 ranjenih boraca.
- Kod s. Tešice (na pruzi Niš — Stalać) jedan bataljon 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije NOVJ miniranjem uništio lokomotivu i 15 vagona sa 3 demontirana aviona, 2 kamiona i drugim materijalom, te ubio 6 nemačkih vojnika. Bataljon je imao 1 ranjenog borca.

28. avgust

- U Kuršumlju, iz koje su se bugarski vojnici povukli ka Prokuplju, ušli delovi 4. srpske udarne brigade 21. udarne divizije NOVJ.
- U Blace ušla 6. srpska udarna brigada 21. udarne divizije NOVJ, a bugarski vojnici se povukli ka s. Beloljinu.
- Glavni štab NOV i PO za Vojvodinu naredio da se formira četa za vezu pri Glavnom štabu NOV i PO za Vojvodinu i kod Štaba bačko-baranjske operativne zone i izdao Uput za pravilno vršenje službe veze preko Dunava.
- U Đakovici nemačke vlasti obesile 10 rodoljuba.

29/30. avgust

- Kod manastira Banje (blizu Priboja) 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« prešla r. Lim i prodrla u Srbiju.

30. avgust

- Jedinice 24. divizije NOVJ napale Leskovac. Grad su branili četnici, pripadnici SDS i RZK i nemački vojnici (ukupno oko 4000), ojačani sa desetak tenkova i artiljerijom. Posle tročasovne borbe jedinice 24. divizije su prodrle na periferiju grada, ali su se, zbog snažnog otpora neprijatelja, povukle. Neprijatelj je imao oko 40 mrtvih. Gubici 24. divizije: 8 mrtvih i 26 ranjenih boraca. Zaplenjena su 2 minobacača i desetak pušaka.
- U širem rejonu Aleksandrovca 2. krajiška udarna brigada 17. udarne divizije NOVJ napala četničke snage i proterala ih ka r. Z. Moravi. Četnici su imali oko 40 mrtvih i veći broj ranjenih. Brigada nije imala gubitaka.

- Kod s. Rataja (blizu Kruševca) delovi 1. krajiške udarne brigade 5. udarne divizije i 4. srpske udarne brigade 21. udarne divizije NOVJ razbili leteću brigadu četničkog Rasinskog korpusa i delove četničkog 2. kosovskog korpusa i proterali ih preko r. Z. Morave. Četnici su imali 40 mrtvih, više ranjenih i 27 zarobljenih. Gubici jedinica NOVJ: 3 ranjena borca.
 - U bazi blizu s. Elemira (kod Zrenjanina) nemačke poterne i policijske jedinice, jačine oko 500 vojnika, opkolile i blokirale grupu od 34 borca 5. banatskog NOP odreda. Boreći se do poslednjeg metka, svi su ovi borci poginuli (poslednji su izvršili samoubistvo bombom). Neprijatelj je imao 30 poginulih i 10 ranjenih vojnika.
 - Kod s. Belegiša (blizu Stare Pazove) 4. bataljon 6. vojvođanske NOU brigade prebačen preko Dunava u Banat radi rasplamsavanja borbe u južnom Banatu.
- 30/31. avgust*
- Na položajima s. Burađa — s. Ojkovica (kod Nove Varoši) 1, 2. i 3. bataljon 3. proleterske (sandžačke) udarne brigade i 4. bataljon 4. sandžačke udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ izvršili napad na oko 500 vojnika nemačke legije »Krempler« i, posle kraće borbe, odbacili ih prema s. Amzićima. Neprijatelj je imao oko 100 mrtvih i ranjenih, a jedinice 37. divizije — 3 poginula i 26 ranjenih boraca.
- 31. avgust*
- Kod s. Draževca (na putu Niš — Aleksinac) 14. srpska udarna brigada 23. udarne divizije NOVJ napala kolonu nemačkih vojnika, te u šestočasovnoj borbi ubila 38 i ranila veći broj nemačkih vojnika i zaplenila 4 kamiona i dvojica putnička kola. Gubici 14. brigade 7 ranjenih i 7 kontuzovanih boraca.
 - Na Fruškoj gori, po naređenju Štaba bačko-baranjske operativne zone, formiran Somborski NOP odred. Odred se uskoro prebacio u Bačku.
- Delovi 5. banatskog NOP odreda izvršili napad na dva salaša kod Kikinde, te od policije koja je tu obezbeđivala vršidbu zaplenili 26 pušaka a vršalice onesposobili. Jednovremeno su ostali delovi tog odreda zapalili 17 vagona teretne kompozicije na ž. st. Derić (kod Kikinde) i demolirali tt uređaje, dok su kod s. Farkaždina zaustavili voz i u borbi ubili 15 a zarobili 3 neprijateljska vojnika, zaplenivši 2 puške i 1 pištolj.
- Između ž. st. Zemun Polje i s. Batajnice diverzantske grupe Posavskog NOP odreda porušile železničku prugu na 25 mesta.
 - Između s. Kukujevaca i s. Bačinaca (kod Sida) delovi Bosutskog NOP odreda porušili železničku prugu i posekli 50 tt stubova.
 - Delovi Frušskog NOP odreda porušili 500 m železničke pruge Srem. Karlovci — Petrovaradin i uništili 3 lokomotive i 9 vagona.
- Avgust k.*
- Po odluci Štaba banatske operativne zone, od dotadašnjeg 4. banatskog NOP odreda formirani Vršački, Belocrkvanski i Pančevački NOP odred.
 - Po odluci Štaba bačko-baranjske operativne zone formiran Novosadski NOP odred.
 - U Pančevu formiran SNO odbor.
 - Jedna četa Vršačkog NOP odreda izvršila napad na vršački kamenolom i oslobodila grupu nasilno mobilisanih radnika.
 - Formiran SK KPJ i SNO odbor za novokneževački srez.
- Avgust*
- Kod s. Ostružnice (blizu Beograda) 1. posavsko-tamnavski partizanski bataljon prešao iz Srema u Srbiju i ušao u sastav 2. šumadijske (21. srpske) NO brigade.
 - Formiran ONO odbor za severni Banat.
 - Izabran SNO odbor za srez kruševački.
 - U Prizrenu nemačke vlasti obesile 10 rodoljuba.
 - U Kuli obnovljena partijska organizacija i formiran SK SKOJ-a,
 - U s. Krnjači obnovljen SK SKOJ-a za pančevački srez.
 - U Beogradu, da ne bi živ pao u ruke neprijatelju, izvršio samoubistvo sekretar OK KPJ za okrug Požarevac Božidar Dimitrijević Kozica, narodni heroj.